

«ԷԿՈ ԲԻԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ

ՀՀ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՍԻՄԻԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒՅԾ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐՈՒՄ ՆՈՐ
ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ 144 ՏԵՂ ՀԶՈՐՈՒԹՅԱՄԲ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐԻ ՏԻՊԱՅԻՆ
/ՄՈՂՈՒԼԱՅԻՆ/ ՇԵՆՔԻ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ
ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ /ԼՐԱՄՇԱԿՎԱԾ/

«ԷԿՈ ԲԻԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ ՏՆՕՐԵՆ

Կ. Մինասյան

ԵՐԵՎԱՆ 2024

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	3
2.	ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՄԽԵՄԱՆ.....	26
3.	ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԱՆԱԶԱՊԱՏՈՒՄ	34
4.	ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ	34
5.	ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂԴՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	58
6.	ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԼԱՆ.....	65
	ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	67
	ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ.....	72
	ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	75
	ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	77

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1.1 Ձեռնարկողի մասին տեղեկություն

Ծրագիր	ՀՀ Սյունիքի մարզի Սիսիան համայնքի Ույծ բնակավայրում նախատեսվող 144 տեղ կրթահամալիրի կառուցում
Ծրագրի պատվիրատու	Հայաստանի Տարածքային Զարգացման Հիմնադրամ (ՀՏԶՀ)
Ձեռնարկող	«ԷԿՈ ԲԻԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ, ՀՎՀՀ 08914368
Ձեռնարկողի հասցե	ՎՁՄ, ք. Վայք, Երկրաբանների փ. 7,
Ձեռնարկողի կոնտակտային տվյալներ էլ փոստ և հեռախոս`	Էլ. փոստ` archicad1414@mail.ru Հեռ.` +374 33 25 20 64
Կառուցապատվող տարածքի գտնվելու վայրը	ՀՀ Սյունիքի մարզի Սիսիան համայնքի Ույծ բնակավայրում 5-րդ փողոց թիվ 1 հողամաս
Կառուցապատվող տարածքի մակերեսը	18075,70 քմ
Կառուցապատման մակերեսը	2309,60 քմ
Կրթահամալիրի նախագծային հզորությունը	144 աշակերտ

1.2 Հապավումներ

ՀՀ՝ Հայաստանի Հանրապետություն

ՓԲԸ՝ Փակ Բաժնետիրական Ընկերություն

ՍՊԸ՝ Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն ՊՈԱԿ՝ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն

ԱԶԲ՝ Ասիական Զարգացման Բանկ

ԲԱՄ՝ Բողոքների արձանագրման մեխանիզմ

ԲԿՊ՝ Բնապահպանական կառավարման պլան

ՍԱԲ՝ Սեյսմիկ անվտանգության բարելավում

ՇՄԱԳ՝ Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

ՀՀՇՆ՝ Հայաստանի Հանրապետության Շինարարության Նորմեր

ՀՏԶՀ՝ Հայաստանի Տարածքային Զարգացման Հիմնադրամը

ՀՄԿ՝ Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն

ՇՆԿ՝ Շինարարական նորմեր ու կանոններ

ՍԹԿ՝ Սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիա

1.3 Նախատեսվող գործունեության նպատակը և հիմնավորումը

Շրջակա միջավայրի վրա մարդկային գործունեության վնասակար ազդեցության կանխման, կենսոլորտի կայունության պահպանման, բնության և մարդու կենսագործունեության ներդաշնակության պահպանման համար կարևորագույնն շնչակալություն ունի յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ճշգրիտ և լիարժեք գնահատումը: Գործունեության բնապահպանական գնահատումը պետք է ներառի ուղղակի և անուղղակի ազդեցության կանխորոշումը, նկարագրությունը և հիմք հանդիսանա դրանց կանխարգելման կամ հնարավոր նվազեցման պարտադիր միջոցառումների մշակման համար:

Գործունեության նպատակն է կառուցել ժամակակից կրթահամալիր: Կրթահամալիրի կառուցման նախագիծը նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ Սյունիքի մարզ, Սիսիան համայնք, Ույծ բնակավայր 5-րդ փողոց թիվ 1 հողամաս հասցեում:

Կրթահամալիրի կառուցման աշխատանքային նախագիծը իրականացված է ՀՀ- ում գործող նորմատիվ փաստաթղթերի պահանջներին համապատասխան:

Համաձայն ՀՀ Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենքի (21 հունիս, 2014թ.) /խմբագրված 2023թ./ Հոդված 12, կետ 8) քաղաքաշինության բնագավառում՝ ա. քաղաքաշինական գործունեության օբյեկտների կառուցում՝ 1500 քմ և ավելի վերգետնյա ամենամեծ կառուցապատման մակերեսով կամ 2000քմ և ավելի ստորգետնյա ամենամեծ կառուցապատման մակերեսով, կառուցապատման մակերես ունեցող քաղաքաշինության ոլորտի նախագծերը դասվում են «Բ» կատեգորիայի, որի համար պահանջվում է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն (ՇՄԱԳ հաշվետվություն) փաստաթղթի պատրաստում և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության իրականացում:

Կրթահամալիրի կառուցման աշխատանքային նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հայտը մշակված է "Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին" ՀՀ օրենքի և բնապահպանական ոլորտի այլ նորմատիվատեխնիկական ակտերի պահանջներին համաձայն:

Բնապահպանական ազդեցության գնահատման այս զեկույցը նկարագրում է գործունեության ենթակա տարածքի բնապահպանական ելակետային պայմանները, գործունեության իրականացման համար նախատեսվող աշխատանքները և

գործողությունները, գործունեության իրականացման արդյունքում բնապահպանական հնարավոր ազդեցության շրջանակը և գնահատականը: Բնապահպանական ազդեցության գնահատումը պատրաստվել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն:

ՀՀ գործող օրենսդրությունը պահանջում է նախատեսվող գործունեության համար իրականացնել հանրության տեղեկացում և քննարկումներ նախագծման, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման, փորձաքննության փուլերում: Նախատեսվող գործունեության նախնական գնահատման փուլում Ույծ բնակավայրում արդեն իսկ անցկացվել են հանրային քննարկումներ:

1.4 Օրենսդրական դաշտ, բնագավառի նորմատիվային ակտերը

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին օրենսդրությունը բաղկացած է ՀՀ սահմանադրությունից, Հայաստանի Հանրապետության մասնակցությամբ միջազգային պայմանագրերից, «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության

գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքից և նրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերից, բնապահպանական ոլորտին առնչվող ավելի քան 30 ՀՀ օրենքներից, ինչպես նաև իրավական այլ ակտերից:

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Միախան համայնք, Ույծ բնակավայրում նախատեսվող միջնակարգ դպրոցի կառուցման աշխատանքների շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նախնական գնահատման հայտը կազմելիս ընկերությունն առաջնորդվել է բնապահպանական օրենսդրության պահանջներով, որոնք ամրագրված են բնապահպանական ոլորտին առնչվող օրենսգրքերում և իրավական ակտերում: Քաղաքաշինության ոլորտի համար առավել կիրառելի ազգային բնապահպանական քաղաքականությունները և օրենսդրական կարգավորիչ հիմքերը ներկայացված են ստորև.

ՀՀ Սահմանադրություն (ընդունված 06.12.2015թ.)– 12-րդ հոդվածը <<Շրջակա միջավայրի պահպանությունը և կայուն զարգացումը>> սահմանում է պետության պատասխանատվությունը շրջակա միջավայրի պահպանության, բարելավման, վերականգնման, բնական պաշարների բանական օգտագործման վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով պատասխանատվությունն ապագա սերունդների առջև: Յուրաքանչյուր ռազմարտավոր է հոգ տանել շրջակա միջավայրի պահպանության մասին:

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014)- Օրենքով սահմանվում են ընդհանուր իրավական, տնտեսական և կազմակերպական սկզբունքներ, որոնք նախատեսված են տարբեր ծրագրերի և ճյուղային զարգացման “հայեցակարգերի” պարտադիր անցկացվող ՇՄԱԳ-ի իրականացման և փորձագիտական եզրակացության տրման համար: Համաձայն՝ “Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին” ՀՀ օրենքի, 12-րդ հոդվածով սահմանված են շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա հիմնադրության փաստաթղթերը և նախատեսվող գործունեության տեսակները: Յուրաքանչյուր նախատեսվող գործունեություն՝ շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող ուսումնասիրություն, արտադրություն, կառուցում, շահագործում, վերակառուցում, ընդլայնում, տեխնիկական և տեխնոլոգիական վերազինում, վերապրոֆիլավորում, կոնսերվացում, տեղափոխում, լուծարում, փակում, որը կարող է ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի վրա, ենթակա է բնապահպանական փորձաքննության: Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա նախատեսվող գործունեության տեսակներն՝ ըստ բնագավառների դասակարգվում են երկու կատեգորիայի՝ «Ա», «Բ», ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Օրենքը հստակեցնում է ծանուցման, փաստաթղթավորման, հանրային խորհրդատվությունների և բողոքարկման ընթացակարգերը:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք ՀՕ-121 (ընդունված 1994թ. և լրամշակված՝ 2022թ.) - կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը: Մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001) - սահմանում է պետական, այդ թվում՝ տարբեր նպատակային նշանակության (գյուղատնտեսական, շինարարական, արդյունաբերական և այլ նպատակներով) հողերի օգտագործման դրույթները: Օրենսգիրքը սահմանում է նաև հողերի պահպանությանն ուղղված միջոցառումները, ինչպես նաև հողի նկատմամբ պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և քաղաքացիների ունեցած իրավունքները:

«Հողօգտագործման և պահպանման վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենքը (2008թ) - նախատեսում է ՀՀ հողերի պահպանության և արդյունավետ օգտագործման խնդիրներն ու ձևերը, սահմանում է հողային օրենսդրության և կառույցների նկատմամբ վերահսկողություն, հողերի օգտագործումն ու պահպանությունը հսկող մարմինների իրավունքներն ու պարտականությունները: Օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ Հողային Ֆոնդի բոլոր հողերի վրա՝ անկախ նպատակից, սեփականության ձևից և/կամ օգտագործման իրավունքից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենք (2004) - սահմանում է թափոնների, այդ թվում շինարարական աղբի, հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման հետ կապված իրավական և տնտեսական հիմքերը: Օրենքով սահմանում են նաև ոլորտի պետական լիազորված մարմինների իրավասությունները: ՀՀ Կառավարության 121-Ն որոշումը, որը

վերաբերում է ՀՀ-ում վտանգավոր թափոնների վերամշակման, վնասագերծման, պահպանման, փոխադրման և տեղադրման գործունեության լիցենզավորման կարգը հաստատելու մասին (2003), պարունակում է դրույթներ ՀՀ-ում, այդ թվում քաղաքաշինության բնագավառում առաջացող բոլոր վտանգավոր թափոնների մասին:

«Բնապահպանական վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2005) - կարգավորում է ՀՀ-ում բնապահպանական օրենսդրության իրականացման նկատմամբ վերահսկողության կազմակերպման ու իրականացման հետ կապված հարցերը և պետական վերահսկողության կազմակերպումը տնտեսվարող սուբյեկտների կողմից բնապահպանական օրենսդրության և ՇՄԱԳ փորձագիտական եզրակացության պահանջների կատարման վերաբերյալ, սահմանում ՀՀ բնապահպանական օրենսդրության նորմերի իրականացման նկատմամբ վերահսկողության առանձնահատկությունների, համապատասխան ընթացակարգերի, պայմանների, դրանց հետ կապված հարաբերությունների, ինչպես նաև բնապահպանական վերահսկողության իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենք (2000) - կարգավորում է տնտեսական գործունեության վերահսկողության ստուգայցերի իրականացման ընթացակարգերը:

«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք (1998) - կարգավորում է շինարարական գործընթացի կազմակերպումը, պահանջում է նախատեսվող գործունեության մասին տեղակատվության հրապարակումը և նախագծման փուլում հանրության մասնակցությունը (հոդվածներ 13, 14, 15, 16, Գլուխ 6):

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ Օրենք

«Զրային օրենսգիրք» (Ընդունված է Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի կողմից 2002 թվականի հունիսի 4-ին) /Սույն օրենսգրքի նպատակն ազգային ջրային պաշարի պահպանությունն է, օգտագործելի ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության պահանջների բավարարման, շրջակա միջավայրի էկոլոգիական կայունության ապահովման, ինչպես նաև սույն օրենսգրքի խնդիրների լուծման համար իրավական հիմքերի ապահովումը:/

ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի 71-Ն որոշում

ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունվարի 29-ի N 72-Ն որոշում ՀՀ կառավարության 08.02.2018

թվականի N 108-Ն որոշում

«ՀՀ ջրային օրենսգիրքը» ենդունված 2002 թվականի հունիսի 4-ին

Քաղաքաշինության ոլորտում բնապահպանական նորմերի և նորմատիվային փաստաթղթերի կիրառումն ապահովվում է Քաղաքաշինարարության նախարարի ՀՀ ՇՆ 10-01-2014 Շինարարությունում, նորմատիվ փաստաթղթերի համակարգ. Հիմնական դրույթներ Շինարարական նորմերը հաստատելու մասին N65-Ն հրամանով (8 ապրիլի 2014):

ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի «Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողության իրականացման հրահանգը» (հրաման N44, 28 ապրիլի, 1998) պահանջում է շինարարությանը վերաբերվող բոլոր նորմերի և ստանդարտների կիրառումը տնտեսվարող սուբյեկտի կողմից:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող քաղաքաշինության բնագավառի նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի ցուցակ (2013) պարունակում է ՀՀ-ում գործող շինարարական նորմերի համակարգը, այդ թվում՝ տարբեր տիպի աշխատանքների անվտանգության վերաբերյալ:

Բնապահպանական որակի ստանդարտները, որոնք կիրառվում են ջրային ռեսուրսների, օդի, ինչպես նաև աղմուկի և թրթռումների ազդեցությունը որոշելու համար, մշակված են և կիրառելի են նաև քաղաքաշինարարական ոլորտի համար:

1.5 Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ)

1.5.1 Ներկա վիճակի նկարագիր

Կրթահամալիրի կառուցապատման համար նախատեսված տարածքը գտնվում է ՀՀ Սյունիքի մարզի Միսիան համայնքի Ույծ բնակավայրում 5-րդ փողոց թիվ 1 հողամաս հասցեում:

Նոր իրականացվող դպրոցը կառուցվում է ազատ հողի վրա, վերջինս շահագործման հանձնելուց հետո միայն քանդվելու է հին դպրոցի մասնաշենքը:

Քանդման արդյունքում առաջացող շին աղբ՝

1. Տանիքածածկույթ KII 21-05 – 885քմ – 0.4տ
2. Տանիքի փայտյա կոնստրուկցիաներ 24 մ³ – 33.6տ
3. Կրող ե/բ և քարե կոնստրուկցիաներ 875մ³ – 1925տ
4. Հողային աշխատանքներ 450մ³ – 810տ
5. Շին աղբի տեղափոխում - 2769 տ

Հողամասի բնութագրերը՝

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 09-105-0043-0006

Մակերեսի չափը՝ 18075,70քմ

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ Հասարակական կառուցապատման

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ Սեփականություն

Երկրաբանական տեսակետից տարածքը բարենպաստ է կառուցապատման համար:

Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Է Սիսիան գետի ափերին՝ ծովի մակարդակից 1560-1600 մ բարձրության վրա:

Երկրաբանական կառուցվածքը

Շրջանի և տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են ժամանակակից գետա-լճային առաջացումները, կավային և կոպճա-ճալաքարային գրունտներով:

Տեղամասի երկրաբանա-լիթոլոգիական կտրվածքը վերևից-ներքև ներկայացված է հետևյալ գրունտային շերտերով.

Շերտ 1 Հողաբուսական շերտ, 0,3-0,4 մետր հզորությամբ

Շերտ 2 Ավազակավեր, շականակագույն, խոնավ, ձիգ-պլաստիկ կոնսիստենցիա, հզորությունը 1,5-1,8մետր:

Շերտ -3 Կոպճա-ճալաքարային գրունտ, կավավազային, ավազային լցոնով 30-40%, ջրահագեցած, բացված հզորությունը 6,0-6,8մետր:

Հորատանցք-1

0,0-0,5ՀԲՇ

0,5-2,0 Ավազակավեր, շականակագույն, խոնավ, ձիգ-պլաստիկ կոնսիստենցիա
2,0-8,0 Կոպճա-ճալաքարային գրունտ, կավավազային, ավազային լցոնով 30-40%
ԳՋՀ 2,3մետր

Հորատանցք-2

0,0-0,4ՀԲՇ

0,5-2,0 Ավազակավեր, շականակագույն, խոնավ, ձիգ-պլաստիկ կոնսիստենցիա
2,0-8,0 Կոպճա-ճալաքարային գրունտ, կավավազային, ավազային լցոնով 30-40%
ԳՋՀ 4,0մետր

Հորատանցք-3

0,0-0,4ՀԲՇ

0,4-2,2 Ավազակավեր, շականակագույն, խոնավ, ձիգ-պլաստիկ կոնսիստենցիա
2,2-9,0 Կոպճա-ճալաքարային գրունտ, կավավազային, ավազային լցոնով 30-40%
ԳՋՀ 3,6մետր

1.5.2 Նախատեսվող գործունեության նկարագիր Կրթահամալիրի

ՀՀ Սյունիքի մարզ, Սիսիանի համայնք, Ույծ բնակավայրի միջնակարգ դպրոցի հողամասում կառուցվող 144+40 աշակերտի համար տիպային դպրոցի տեղակապման նախագիծը իրականացվել է ըստ պատվիրատույի /ՀՀ Քաղաքաշինության Կոմիտեի/ կոմից տրված տեխնիկական առաջադրանաքի և համաձայն ՀՀՇՆ պահանջների: Ներկայացված նախագծի բարեկարգում զբաղեցնում է 1.8 հա և գտնվում է բնակավայրի հարավ – արևելյան հատվածում, ռելիեֆի թեքությունը տատանվում է 3–8 տոկոս, հասանելիություն ունի բոլոր ենթակառուցվածքներին /Խմելու և ոռոգման ջուր, բնական գազ, էլեկտրաէներգիա, աղբահանություն/: Հողամասի նպատակային նշանակությունը նույնպես համապատասխանում է նախագծի իրականացման նպատակներին:

Համայնքապետարանի կողմից տրված նախագծման թույլտվության դրույթները նույնպես պահպանված են, հեռավորություն կարմիր գծից, հեռավորություն հարևան հողակտորներից:

Նախագծի տեխնիկատնտեսական ցուցանիշները հետևյալն են Հողամասի ընհանուր մակերեսից

- 4150 քմ կամ 23.0%-ը նախատեսվում է կառուցապատել /դպրոցի մասնաշենք, պարիսպ, կաթսայատուն և այլն/
- 8220 քմ կամ 45.5%-ը կանաչապատել
- 1220 քմ կամ 7.0%-ը չի նախատեսվում չմշակել, քանի որ հողամասում նախատեսվում է տեղակայել ֆոտովոլտային կայան, որը պետք է պարասպապատված լինի, անվտանգությունն ապահովելու համար և տարածքը ենթակա չէ շահագործման:
- 3247 քմ կամ 18.0%-ը նախատեսվում է բարեկարգել, որպես ճանապարհներ և սավաճեցներ, վերջիններիս մակերևույթները նախատեսվում է իրականացնել ասֆալտաբետոնից, բազլտե, տուֆե և բետոնե սալերից:
- 408.35 քմ կամ 2.2%-ը նախատեսվում է իրականացնել միաձույլ ռետինե մակերևույթից, խաղահրապարակների կամ կից տարածքների բարեկարգման համար սպորտային միջոցառումների ժամանակ վնասվածքներից խուսափելու համար

- 800 քմ կամ 4.3%-ը նախատեսվում է փակել արհեստական խոտածածկույթով:

144 աշակերտի համար տիպային կրթահամալիրը նախատեսված է կառուցել Հայաստանի II, III, IV կլիմայական և II սեյսմիկ գոտիներում: Արտաքին հաշվարկային ջերմաստիճանը ընդունվել է -15° ; -20° և -25° :

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱ-ՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄ

Շենքի ծավալա-տարածական լուծումը իրենից ներկայացնում է երեք իրար կցված ծավալն երկհարկանի հիմնական դպրոցի մասնանաշենքից, մարզադահլիճի և հանդիսությունի դահլիճի մասնաշենքից և մեկ հարկանի մանկապարտեզից:

Դպրոցի, մանկապարտեզի և մարզադահլիճի մուտքերի մոտ նախատեսված են թեքահարթակներ: Հանդիսությունների դահլիճը նախագծով նախատեսված է 144 նստատեղի համար իսկ մարզասրահի երկրորդ հարկի մակարդակում նախատեսված է 60 տեղանոց տրիբունա, մարզադահլիճի չափերը՝ 24.7մx18.0մ

Առաջին հարկի ռեկրեացիայի երկու կողմերում նախագծված են դասասենյակներ, կաբինետներ և բուֆետ: Իսկ երկրորդ հարկի ռեկրեացիայի շուրջը՝ դասասենյակներ, ինֆորմատիկայի կակինետ, մեթոդ կաբինետ, ռազմագիտության դասասենյակ, ռոբոտատեխնիկայի կաբինետ և ուսուցչանոցը:

Դպրոցի մասնաշենքում նախագծվել է նկուղային հարկ 21.6x20.4մ, որը օգտագործվելու է որպես թաքստոց:

Նկուղային հարկում տեղավորվել են գրադարանը, երկու դասասենյակ, խոհանոցը, բուժկետը, պահոցները,

տղաների և աղջիկների սանհանգույցները, էլեկտրովահանակ, ջրի ռեզերվուար, կաթսայատուն, կոյուղու

պոմպարան: Թաքստոց տանող աստիճանը հազեցված է աստիճանային ամբարձիչով հաշմանդամների համար:

Բոլոր հարկերը իրար հետ կապված են աստիճանների միջոցով և ունի հարկերը կապող միջհարկային ամբարձիչ հաշմանդամների համար

Դպրոցի հիմնական մասնաշենքի երկրորդ հարկի կոնսոլային ծավալը արտահայտում և շեշտում է գլխավոր

մուտքը, որը հանդիսանում է կառույցի կոմպոզիցիոն առանցքը: Գլխավոր մուտքի աստիճանների մոտ նախատեսված է հարթակ դպրոցական

բացօդյա միջոցառումների համար: անկապարտեզի մասնաշենքը նախագծված է երկու հարկից երկու խմբի համար և միջանցքով կապված է

դպրոցի մասնաշենքի հետ:

Առաջին հարկում տեղադրված են հանդերձարաններ, սանհանգույցներ, խաղասենյակներ, ննջասենյակներ, վարիչի, բժշկի և դայակների սենյակներ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԴԱՐՈՒՄ

Ճակատի խարիսխային մասը երեսապատված է բազալտե սալերով:

Նախագծով նախատեսված է Ճակատները երեսապատել ավտոկլավինացված ֆիբրոցեմենտային 8 մմ հաստությամբ սալերով, գործարանային ներկածածկույթով:

արգասրահի, հանդիսությունների դահլիճների և նախակրթարանի մասնաշենքի մուտքերը շեշտված են ֆիբրոցեմենտային այլ երանգի սալերով:

Տանիքի ծածկույթը մուգ մոխրագույն բիտումային կղմինդրից է:

Արտաքին դռները ալյումինե ջերմակամրջակով են՝ ներկված մուգ մոխրագույն գույնով:

Արտաքին պատուհանագոգերը, հովհարը, քիվերը, դռների և պատուհանների շեպերը երեսապատել ալյուկաբոնդով:Գլխավոր հատակագծում դպրոցի ամբողջ տարածքը բարեկարգված է, նախագծված է 4.0 x 8.0մ ջերմոց, 26x14մ բաց ցանկապատված մարզադաշտ, 100մ երկարություն ունեցող վազքուղի, տնտեսական բաք, ավտոկայանատեղի, ինչպես նաև էլեկտրամարտկոցային ֆոտովոլտային արևային վահանակների համար ցանկապատով տարածք:

Դպրոցի հողամասը ամբողջ պարագծով ցանկապատված է:

Համաշինարարական աշխատանքները կատարել ՀԾՌԿ 3.03.01-87-ովՆախագիծը մշակված է համաձայն

ՀՀՇՆ 30-01-2014 Քաղաքաշինություն քաղաքային և գյուղական բնակավայրերի հատակագծում եվ կառուցապատում

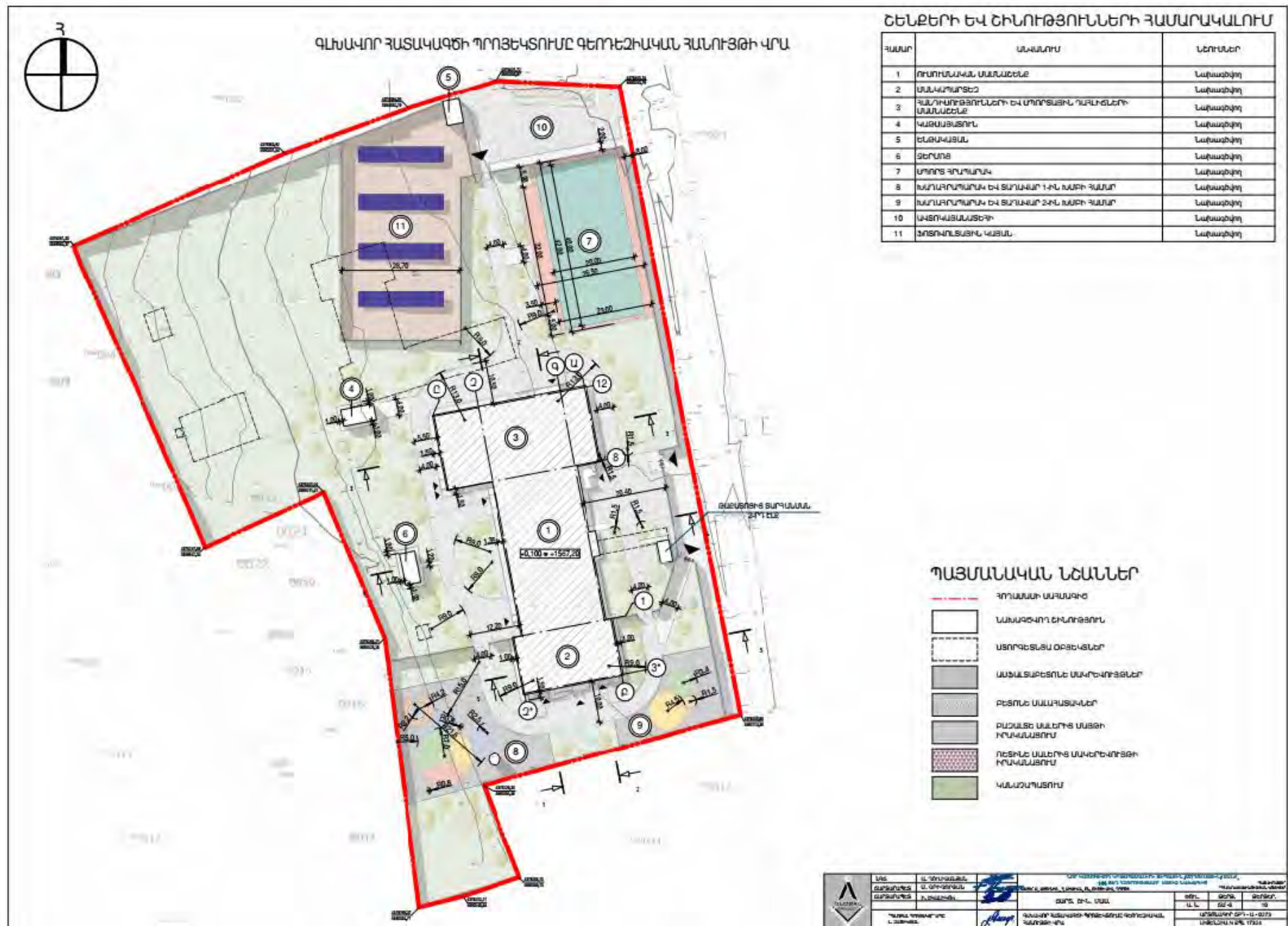
ՀՀՇՆ 21-01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է տարածքը կանաչապատել և բարեկարգել:

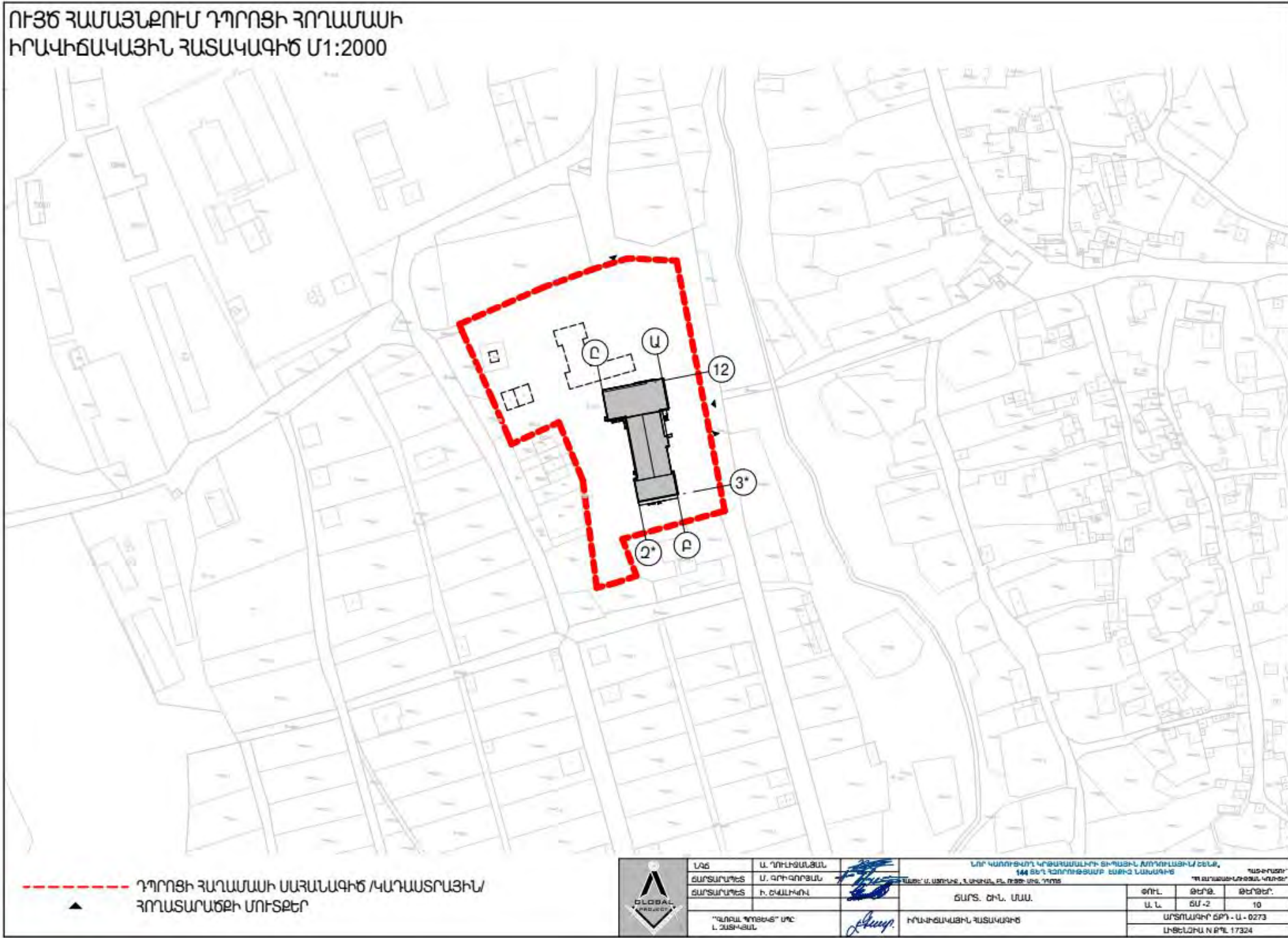
Կանաչապատումը իրականացվելու է տարածաշրջանին բնորոշ ծառատեսակներով և բուսականությամբ, որի համար ընկերության կողմից կմշակվի համապատասխան բարեկարգման, կանաչապատման և արդիականացման դենդրոնախագիծ:

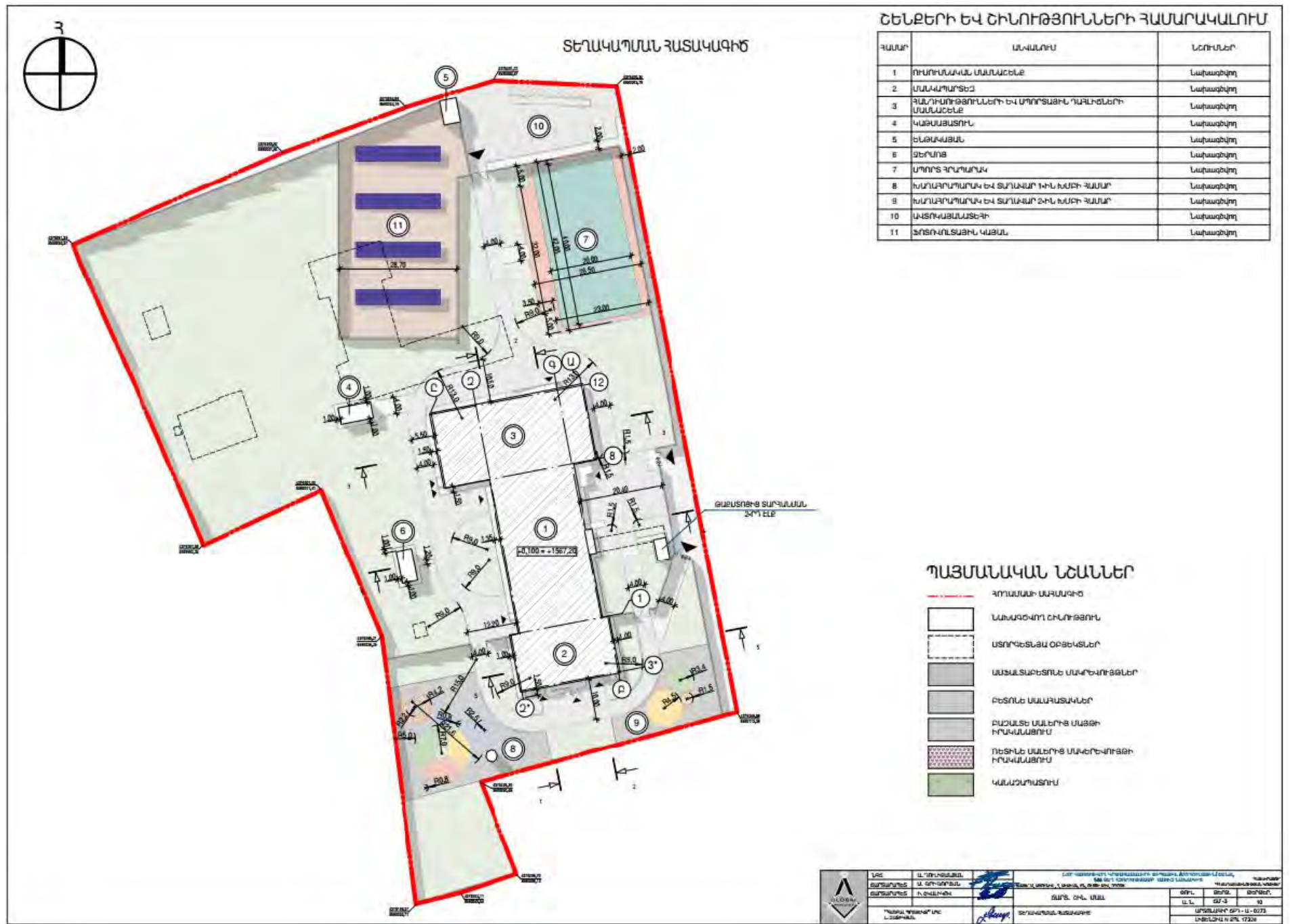
1.5.3 Նախատեսվող գործունեության տարածքի գլխավոր հատակագիծ

1.5.4 Իրավիճակային հատակագիծ

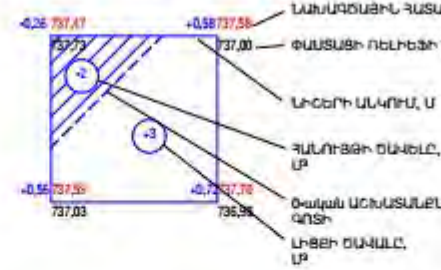

ՌԵԼԻԵՖԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

ՊԱՅՄԱՆԱԿԱՆ ՆՇԱՆ

ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

ԳՐՈՒՆՏԻ ԱՆԿԱՆՈՒՄ	ԾԱԿԱՆ, Մ3	
	Լիցք (+)	Հանորձ (-)
ՏԱՐԱԾՔԻ ՊԼԱՆԱԿՈՐՄԱՆ ԳՐՈՒՆՏ	+863,57	-
ԾԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐ	-	-972,12
ԿՈՇՏ ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ	-	-218,53
ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԿ	-	-526,97
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	+863,57	-1717,62

1. ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄԸ ԵՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՆԱՆ ՌԵԼԻԵՖԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ:
2. ՀՈՂԻ ԾԱԿԱՆԱՆԵՐԸ ՀԱՇՎԱԿԵԼՄԱ ԸՆԹՐԱԿԵԼ Է ՀՈՂԻ 10*10 Մ ԶԱՆԿԱԿԵԼՄԱ ՀԱՏԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՕՐԵԿՍՆԵՐ, ՈՐՈՒՄԸ ՊՐՈՅԵԿՏԿԵԼ ԵՆ ՏԻՎԱԼ ՀԱՏԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱԶՄԻ:
3. ՆԱԽԱԳԾՔԻ ՆԻՇԵՐԸ ԴՐԱՄԸ ԵՆ ԾԱՏ ԿԵՐՏԱԿԱՆ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹԻ ԿԵՐՏԱԿԱՆԱՑՄԱՆ, ԳՆՈՒՄ:

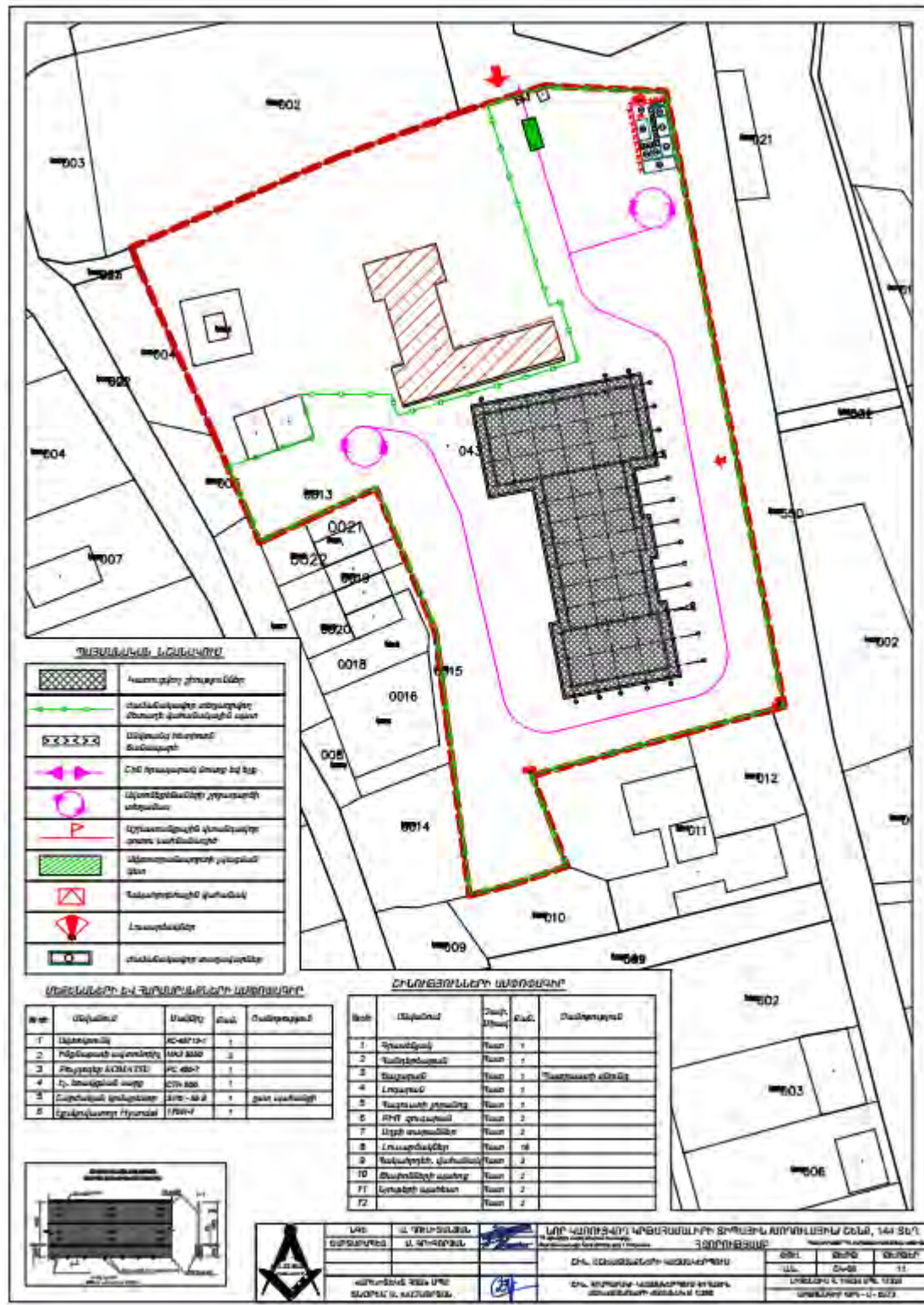
	ՆԱԾ	Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄԸ
	Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ	Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄԸ
	Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ	Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄԸ
	Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄԸ	
Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		ՍՈՒՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄԸ
Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		Ս. ՄԱՐԿԱՆՅԱՆ		ՍՈՒՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄԸ

ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾ

ԳՐՈՒՆՏԻ ԱՆԿԱՆՈՒՄ	ԾԱԿԱՆ, Մ3		ՆՇՈՒՄՆԵՐ
	Լիցք (+)	Հանորձ (-)	
ՏԱՐԱԾՔԻ ՊԼԱՆԱԿՈՐՄԱՆ ԳՐՈՒՆՏ	+863,57	-2542,43	
ԾԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐ		-972,12	
ԿՈՇՏ ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՄԱԿԵՐԵՎՈՒՅԹՆԵՐ		-218,53	
ԽԱՂԱՀՐԱՊԱՐԿ		-526,97	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	+863,57	-4260,05	

1.5.5 Շինարարական աշխատանքների կազմակերպման հատակագիծ

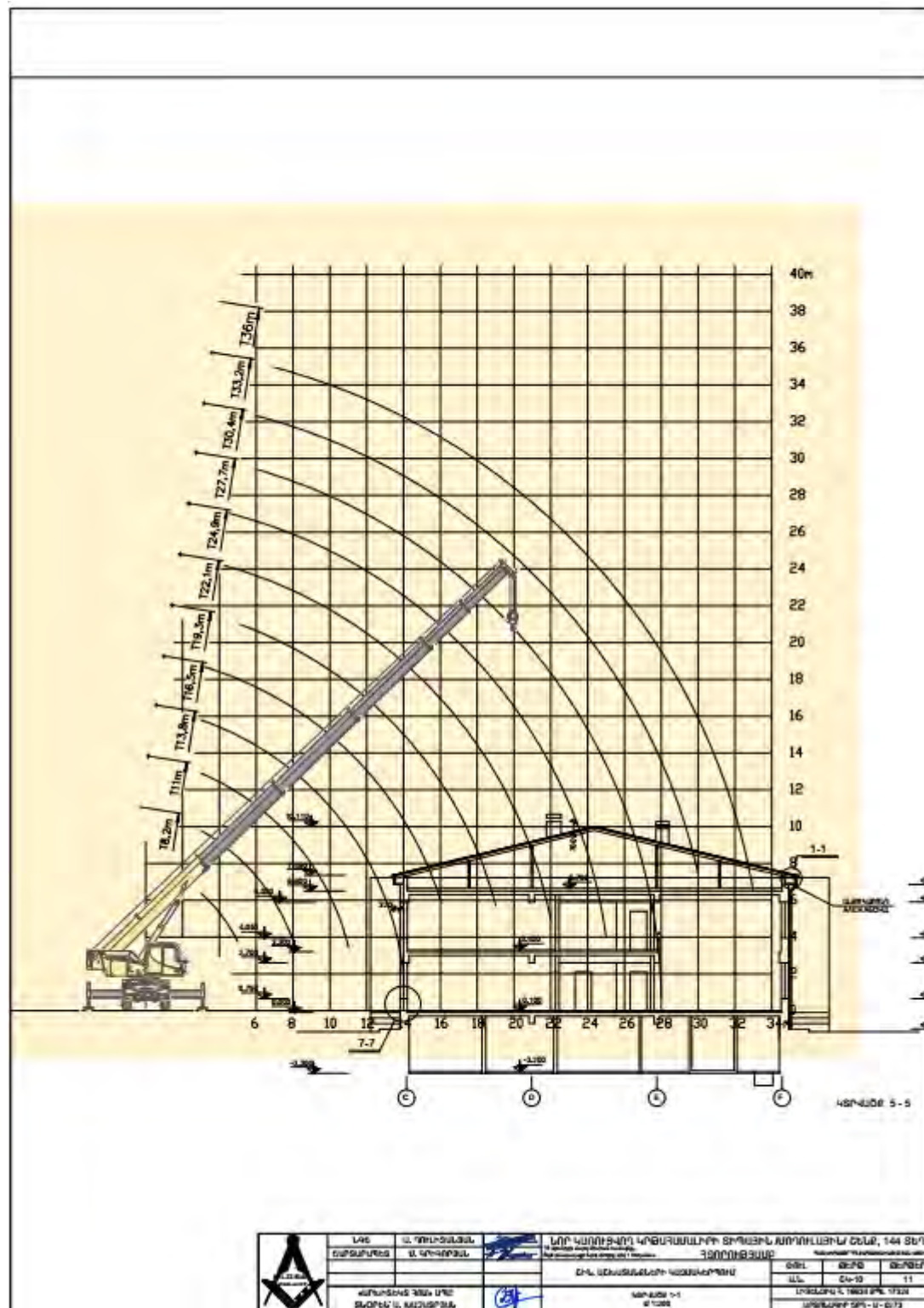

ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

	ՆԱԽԱՏԵԱՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ ԸՆԴԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ	ԱՇՏԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՕՐԵՐ																									
		ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ	ԱՄԻՍ
1.	ԸՒՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ																										
2.	ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ԻՆՃ. ՑԱՆՑԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑՈՒՄ																										
3.	ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ																										
4.	ՀԻՄՔԵՐԻ ԻՐԱՎԱՍՏՈՒՄ ԱՏՈՐԳԵՏՆՅԱ ՀԱՐԿԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ																										
5.	ԱՏՈՐԳԵՏՆՅԱ ՀԱՐԿԵՐԻ ԶԻԱԵԿՈՒՄԱՑՈՒՄ																										
6.	ԳՐՈՒՏՆԵՐԻ ՀԵՏ ԼԻԶՔ Լ ՏՈՓԱՆՈՒՄ																										
7.	ԸՆԼՔԻ ՎԵՐԳԵՏՆՅԱ ԿՐՈՂ ՏԱՐԱԾԱՎԱՆ, ԿՈՆԱՏՐՈՒԿՑԻԱՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՈՒՄ																										
8.	ՏԱՆԻՔԻ ԱՆԶՐԱՆՑԻԿ ԸՆԴՏԵՐԻ ՊԱՏ.																										
9.	ՊԱՐԺԱՎՈՂ ՊԱՏԵՐԻ ԸԱՐՈՒՄ																										
10.	ՄԻՋՆՈՐԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎԱՍՏՈՒՄ																										
11.	ԸՌԻԹՅԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՐԿԱՐՈՒՄ																										
12.	ԱՐՏԱՔԻՆ ԻՆՃԵՆԵՐԱՎԱՆ ԳԾԵՐԻ ԻՐԱՎԱՍՏՈՒՄ																										
13.	ՆԵՐՔԻՆ ԻՆՃԵՆԵՐԱՎԱՆ ԳԾԵՐԻ ԻՐԱՎԱՍՏՈՒՄ																										
14.	ԼՈՒՍԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԴՈՆԵՐԻ ՏԵՂԱԴՐՈՒՄ																										
15.	ՎԵՐԵԼԱԿԵՐ ԵՎ ԱՆՏՈՄԱՏԻԿԱ																										
16.	ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՐԱՊԱՐԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ																										
17.	ԻՆՃ. ԳԾԵՐԻ ԵՎ ԱՆՏՈՄԱՏ. ՓՈՐՇԱՐՎՈՒՄ																										
18.	ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԱՔՐՈՒՄ / ԲԱՐԵԱՐԳՈՒՄ																										
19.	ԱՎԱՐՏԱՎԱՆ ՓԱՍԹԱԹՅԱՆԵՐԻ ԶԵԱԿԵՐՊՈՒՄ																										
	ՆԱԽԱՊԱՏՐՎԱՏԱՎԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆԸԱՅ																										
	ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱՆԸԱՅ																										
	ԱՎԱՐՏԱՎԱՆ ՓԱՍԹԱԹՅԱՆԵՐԻ ԶԵԱԿԵՐՊՈՒՄ																										

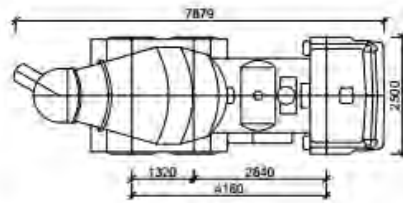

Շին աշխատանքների կազմակերպում

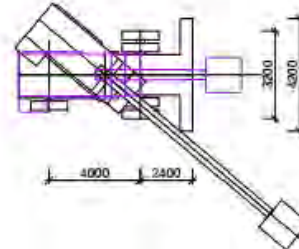
ՊԱՅԱՆՋԿՈՂ ՄԵՔԵՆԱ-ՄԵԽԱՆԻԶՄ

ԲԵՏՈՆԱԽԱՍՈՆԻՉ V=6 ԽՍ KAMAZ-55111-070 ABC-6 (1 ԴԱՏ)

1. Բնտնախառնիչի թմրուկի տարրորոշությունը	6.0 խ.մ.
2. Բնտնախառնիչի երկարությունը	7500 մմ
3. Բնտնախառնիչի թափորոշությունը	3600 մմ
4. Բնտնախառնիչի լայնությունը	2500 մմ
5. Բնտնախառնիչի համախառն քաշը	22500 կգ

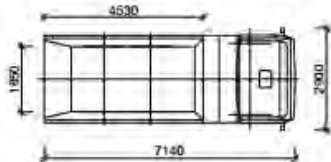
ՄՆԱՇԵՐԻՓ ՄԱԿԱԿՈՐ ԷԲՍԱԿԱՍՏՈՐ-CAT 330
(1 հատ)

ՏԵՐՄԻՆԱԿԱՆ ՏՎՅՈՒՆԵՐ

1. Երեւնի պոստման անկյունը	30°
2. Առավելագույն փորձան շառավիղը	7250մմ
3. Քնճարապահման առավելագույն բարձրությունը	6950մմ
4. Առավելագույն փորձան խորությունը	5790մմ
5. Էքսպլիկատորի երկարությունը	10420մմ
6. Էքսպլիկատորի բարձրությունը	3060մմ
7. Էքսպլիկատորի լայնությունը	3130մմ
8. Երեւնի տարրությունը	1.80ս.ս.

ԿԱՄԱԶ-5511 ԲԵՆԱՏԱՐ (1 ՀԱՅ)

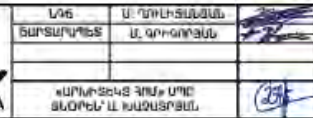

ՏԵՆՆԻԿԱԿԱՆ ՏՎՅՈՒՆՆԵՐ

1. Բնեւատարությունը	10000կ
2. Տարածությունը բերի առաջնագույն երկարությունը	4530մ
3. Տարածությունը բերի առաջնագույն լայնությունը	1850մ
4. Բնեւատարի երկարությունը	71400մ
5. Բնեւատարի լայնությունը	2500մ
6. Բնեւատարի բարձրությունը	2700մ
7. Բնեւատարի համախառն թափը	19150կ
8. Թափի ծավալը	7.2լս.ս.

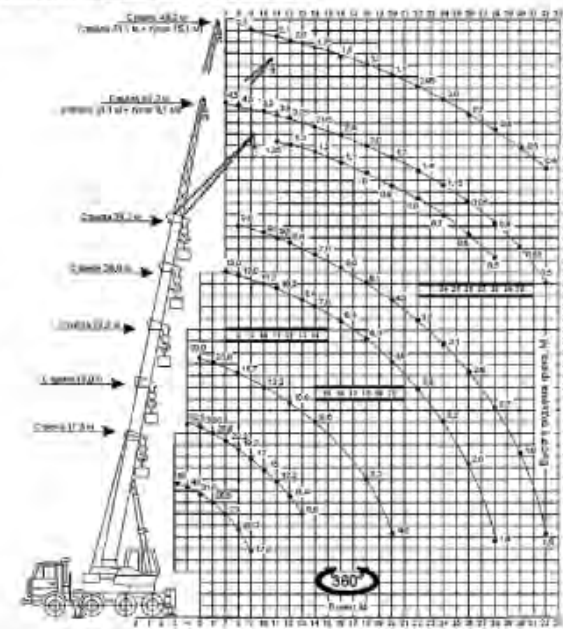
ԱԿՏԻՎՈՐՆԿԻ ԱՇԽԱՏՆԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՆԻԿԱԿԻ ՀՐԱՎԱՆՁՆԵՐԻ

1. Հնարարական աշխատանքներից առաջ անդամեշտ է հրանգավորել (հանձնարարական-ցուցումներ) կախաճառանոցին և մեքենավարին:
2. Հին հրավառարվում գտնվող բոլոր մարդիկ պետք է պարտադիր կոնե պաշտպանիչ առդավարներ ըստ ГОСТ 12.4-87-80-ի ցուցումների համաձայն:Առաջադրյալն էլի թույլատրվում չին հրավառարվալ մուտք գործել առանց առավարտի և այլ պաշտպանիչ հանդերձարի:
- 3.Առաջադրյալն չի թույլատրվում մարդկանց ներկայությունը ավտոկոտման կայանի շարժման վտանգավոր գոտում:Վտանգավոր գոտին զանկապատել դեղին կամ կարմիր գույնի ժապավենով:
- 4.Ավտոկոտմանի աշխատանքի ժամանակ, ոչ բավարար տեսանելիության դեպքում կախաճառանոցին և մեքենավարին պաշտպանել մարդկանցավոր:
5. Օգտագործել կախաճառանքներ,որոնք անցելն հատուկ փորձարկում և ունեն դրոշմ համաձայն «Правительственные постановления по регулированию движения ТС» (№1-382-00) ցուցումների:
6. Հին կայանի հորիզոնական տեղաշարժի ժամանակ շինարարական բեմերը պետք է բարձրացնել ոչ պակաս 0.5-0.6 ճանապարհին հանդերձալ խցընդողներից:Ընդոր շինություններից,որոնք գտնվում են ավտոկոտմանի կայանի շարժման վտանգավոր գոտում,միշտ ավտոկոտմանի աշխատանքի մեկնարակ անդամեշտ է պետքունել տարահան մարդկանց:
- 7.Քանեթի կախաճառանքան համար օգտագործել 2СК4СК1 տիպի ճառանքների համաձայն:
- 8.Առաջադրյալ պահպանել СТНД 12-03-01 «Техника безопасности в строительстве» պահանջները:

ԼՈՐԻ ԿԱՌԱՐՈՂՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄԻ ՏՐԱՄԱՅԻՆ/ՍՈՐՈՒՆԱՅԻՆ/ ԵՃԵՆ, 144 ՏԵՂ 42 պատկերի մասին հարցազեկի համառոտագիր ընդ փոխադրված հարցազեկի արձանագրության համար:			
ՀԱՅՈՒՂԻԹԱՅԻՆ			
ԵՒՆԱԿԱՅԻՆԱՅԻՆ ԿԱՌԱՐՈՂՈՒՄԻ		ԳՈՒՆ	ԹԵՂԵՐ
		Ա.Ա.	ԵՎԿԵՅԵՆ
ԴԱՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒՄԻ		ԼՐԱԽԱՆԱԿՆԵՐԻ ԴՆԱՆՈՒՄԻ ԴՆԱՆՈՒՄԻ	
		ՍՈՐՈՒՆԱՅԻՆ ԳՐՈՒՄ - Ա. Ա. 0073	

[illegible][illegible]

Հայերէս	SQL-DT MITSUBISHI
Համարակարգի հարկանքը	94 4-տն
Լիցենզիայի տարածք	4096 տն ²
Տեղակայւած արտադրանք	30 արտ
Պարարկացուցի լուծուի	
Կոշտակարգը	8870 մմ
Լուծարարը	2500 մմ
Կաշտակարգը	3570 մմ
Համարակարգի քաղաքակ	16200 կգ
Գրքակա հարկանքը	5420 մմ
Գրքակա արտադրանքը	8990 մմ
Գրքակա լուծուի	8880 մմ
Հետեւի տեսակարարի տարածք	1,03 տն ²

ԿԱԾ	Ա. ՌԻՈՒՑԱՆՅԱՆ	ԿՈՒ ԿԱՌԱՐՈՒՄԻ ԿԹՈՒՄԱՄԱՐԻ ՏՊԻՄԱՆ ԱՌՈՂՈՒՅԱՆԻ / ԸՆԵՐ, 144 ՏԵՂ		
ՃԱՐՏԱՐԿՈՒՄ	Ա. ԳՐԻՂՈՐՅԱՆ	ԿՈՒ ԿԱՌԱՐՈՒՄԻ ԿԹՈՒՄԱՄԱՐԻ ՏՊԻՄԱՆ ԱՌՈՂՈՒՅԱՆԻ ԿՈՒ ԿԱՌԱՐՈՒՄԻ ԿԹՈՒՄԱՄԱՐԻ ՏՊԻՄԱՆ ԱՌՈՂՈՒՅԱՆԻ ԿՈՒ ԿԱՌԱՐՈՒՄԻ ԿԹՈՒՄԱՄԱՐԻ ՏՊԻՄԱՆ ԱՌՈՂՈՒՅԱՆԻ	ՀԱՌՈՐԴՈՅԱԼՔ	
		ԸՆ. ԱՇԽԱՏԱՆԵՐԻ ԿԱՍԱԿԱՐՈՒՄ	ԹՄԼ	ԹՄԼ
			Ա.Ա.	ԸԿ-ՈՅ
				ԿԻ
«ԱՐԽԵՏԿ ԳՈՒ» ՄԻՈ ՏՈՒՆԻ	Ա. ԳՐԻՂՈՐՅԱՆ	ԿԱՌԱՐՈՒՄԻ ԱՇԽԱՏԱՆԵՐԻ ԿԱՍԱԿԱՐՈՒՄ	ԿԱՌԱՐՈՒՄ ԳՐ. Բ. 17324	
			ԱՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՐ. Բ. 0273	

[illegible]

1.5.6 Ջրամատակարարում և ջրահեռացում.

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ նախատեսվող կրթահամալիրը կառուցվելու է գործող դպրոցի հարևանությամբ, կառուցումն ավարտելուց հետո գործող դպրոցը ապամոնիտավելու է բոլոր ենթակառուցվածքներն օգտագործվելու են հին գործող դպրոցինը:

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման մասի նախագիծը (Նախագծային փուլ) իրականացված է հիմք ունենալով նախագծման առաջադրանքը: Որպես ելակետային տվյալներ ծառայել են Ճարտարապետական հատակագծերը, գլխավոր հատակագիծը և տեղանքի գեոդեզիական հանույթը:

Որպես հիմնական նորմատիվային փաստաթղթեր ծառայել են՝

1. ՀՀՇՆ 40-01.01-2014 Շենքերի ներքին ջրամատակարարում և ջրահեռացում:
2. ՀՀՇՆ 21-01.01-2014 Շենքերի և շինությունների հրդեհային անվտանգություն:

Նախագծով նախատեսված են հետևյալ համակարգերը՝

- Խմելու տնտ. ջրամատակարարում
- Տաք ջրամատակարարում:
- Հրդեհամարման համակարգ:
- Կենցաղային կոյուղի:

Ջրամատակարարում

Նախագծվող փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների ջրամատակարարման համակարգը սնվում է նկուղային հարկում տեղադրված ռեզերվուարներից $2 \times (1.7 \times 2.3 \times 1.8 \text{մ } W=7 \text{մ}^3)$, որոնց կից տեղադրվում է պոմպային համակարգ բաղկացած 4 պոմպերից, որոնցից 2-ը աշխատում են ջրամատակարարման կարիքների համար, իսկ մյուս 2-ը միանում են հրդեհի դեպքում Wilo SiBoost Smart 4 HelixVE 404, $Q=5.0 \text{լ/վրկ}$, $H=30.0 \text{մ}$, $N=4 \times 0.75 \text{կՎտ}$, $3 \sim 400 \text{ V}$: Ջրամատակարարման ներքին ցանցը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN10 խողովակներից: Բոլոր խողովակները ջերմոնեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Տաք ջրամատակարարման համակարգը սնվում է նկուղային հարկում նախատեսված կաթսյատնից: Տաք ջրամատակարարման համակարգը նախատեսված է պոլիպրոպիլենային PPR PN20 խողովակներից, որոնք ջերմոնեկուսացվում են 10մմ հաստությամբ ռետինե խողովակակտորներով:

Հրդեհամարման համակարգ

Շենքում նախատեսված է հրդեհամարման համակարգ համաձայն ՀՀՇՆ 40-01.01-2014-ի պահանջի՝ 2 շիթ 2.5լ/վրկ ելքով: Համակարգը սնվում է նկուղային հարկում նախատեսված ռեզերվուարներից $2 \times (1.7 \times 2.3 \times 1.8 \text{մ } W=7 \text{մ}^3)$, որոնցում առկա է հրդեհամարման անհրաժեշտ ծավալը: Հրդեհամարման համակարգը մոնտաժվում է պողպատյա էլ-եռակցման $\emptyset 76 \times 3 \text{մմ}$ և $\emptyset 57 \times 3 \text{մմ}$ տրամագծով պողպատյա էլ եռակցման խողովակներից: Հրշեջ պահարանները համալրված են հրշեջ ծորակներով և $L=20.0 \text{մ}$ երկարության փողրակներով:

Կենցաղային կոյուղի

Կենցաղային կոյուղու ցանցը համակցված է: Շինության վերգետնյա հատավածի կոյուղին ինքնահոս հեռանում է բակային ցանց, իսկ նկուղային հարկում նախատեսված սանհագույցների կոյուղին բակային ցանցի է միանում կոյուղու ճնշումային սարքավորման օգնությամբ (Կոյուղու ճնշումային սարքավորում: Wilo DrainLift BOX-32/11HD, Q=2.0լ/վրկ, H=6.0մ, N=0.75կՎտ, 1~ 230 V) <համակարգը մոնտաժվում է կոյուղու PVC Ø50 և Ø110մմ խողովակներով:

1.5.7 Հրդեհի ահազանգման համակարգ

Հրդեհի ահազանգման համակարգ

Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների տիպարային /մոդուլային/ շենքի աշխատանքային գծագրերը կատարվել են ճարտարապետա-շինարարական հատակգծերի և տեխնիկական առաջադրանքի հիման վրա: Նախագծի մշակման համար օգտագործվել են հետևյալ նորմատիվ փաստաթղթերը

- ՀՀՀՆ II-8.04-02-2005 - “ՇԵՆՔԵՐԻ ԵՎ ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀՐԴԵՀԱՅԻՆ ԱՎՏՈՄՈՏԻՎԱՄ”: ԷՍԿ - “ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՑԱՆՔՆԵՐԻ ՍԱՐՔՎԱԾՔԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐ”:

Ավտոմատ հրդեհի ահազանգման համակարգը նախատեսված է՝

- հրդեհի կենտրոնի հայտնաբերման համար,
- ազդարարման համակարգի միացման համար:
- օդափոխության և ծխահեռացման համակարգերի ղեկավարման համար:

Համակարգը բաղկացած է ընդունիչ հսկիչ սարքից՝ РУБЕЖ-20П R3 մակնիշի /2 օղակ, ամեն օղակին մինչև 250 հասցեային տվյալներ և այլ հասցեային սարքավորումներ միացնելու հնարավորությամբ/ պատի վրա տեղակայման բարձրությունը h=1500մմ: Վահանակին միացվում են հասցեային օպտիկական ազդասարքերը, հասցեային շարժման և մագնիսական տակտային ազդասարքերը, հասցեային հրդեհի ձեռքով գործարկվող ազդասարքերը, հասցեային լուսաձայնային ազդարարիչները, հասցեային ինտերֆեյսային մոդուլը, հասցեային սարքը անալոգային ազդասարքերը հասցեային սարքին միացնելու համար, ռելեների մոդուլները՝ ահազանգի դեպքում կատարող մեխանիզմներին գործարկելու համար:

Հրդեհի ահազանգման համակարգի ընդունիչ հսկիչ սարքը տեղակայվում է շինության առաջին հարկում /0,100 նիշ/ գտնվող պահակակետում, որտեղ իրականացվում է շուրջօրյա հերթապահություն: Ընդունիչ հսկիչ սարքը համալրված է ԱԻՆ միանալու բջջային կապով աշխատող ավտոմատ զանգահարող սարքով:

Տվյալ շինությունում բացառությամբ սանհանգույցների, թաց գործընթացով և 2 մ2 պակաս մակերեսով սենքերի, բոլոր տարածքներում նախատեսված են հասցեային ծխի ազդասարքեր, իսկ միջանցքներում, էվակուացիոն ելքերի և աստիճանավանդակների մոտ նախատեսված են հրդեհի հասցեային ձեռքի ազդարարիչներ /h=1500մմ/: Մարզարահում նախատեսված են ծխի գծային ազդասարքեր ռեֆլեկտորով, ազդասարքերը տեղակայվում են h=5400մմ բարձրության վրա պատի վրա, իսկ ռեֆլեկտորները h=7200մմ բարձրության վրա ազդասարքի դիմացի պատին:

Շինության ընդհանուր օգտագործման տարածքներում նախատեսված են լուսաձայնային ազդարարիչներ՝ ահազանգի դեպքում լուսաձայնային ինդիկացիայի համար, տեղակայման բարձրությունը h=2800մմ:

Շինության նկուղային հարկում նախատեսվում է հասցեային ռելեային մոդուլ՝ տեղակայման բարձրությունը h=1600մմ, հրդեհի ահազանգի դեպքում վերելակի ղեկավարման, օդափոխության համակարգի ներածման սարքավորումները հրդեհի դեպքում ավտոմատ անջատելու, ծխահեռացման կափույրների ակտիվացման համար:

Ռազմագիտության դասասենյակում և գեների պահոցում նախատեսվում է դռների բացման հասցեային մագնիսական կոնտակտներ և շարման հայտնաբերման հասցեային ազդասարքեր՝ տեղակայման բարձրությունը h=2300մմ, որոնք միանում են հրդեհի ահազանգման համակարգի հասցեային օղակին և ղեկավարվում են հասցեային ինտերֆեյսային մոդուլին միացված պրոքսիմիթի քարտերի ընթերցիչ սարքի՝ տեղակայման բարձրությունը h=1600մմ, միջոցով:

Բոլոր հասցեային ազդասարքերի, ազդարարիչների և այլ հասցեային միավորների միացումը հասցեային օղակին կատարվում են КСРЭВНГ(А)-FRLS 2x0.50 այրում չտարածող մալուխներով և նրանց սնումը կատարվում է հասցեային օղակից: Մալուխները անց են կացվում պատերի և առաստաղի վրայով բաց կամ սվաղի տակ:

Համաձայն գործող նորմերի հրդեհի ահազանգման համակարգի էլեկտրասնուցումը հուսալիության տեսանկյունից վերագրվում է 1-ին կատեգորիայի: Այդ պատճառով էլեկտրասնուցումը կազմակերպվում է անխափան սնուցման աղբյուրներից:

Հիմնական սնուցումը 220Վ 50Հց

Պահուստային սնուցումը՝ 2 հատ մարտկոցներից՝ 12Վ 7Ա

Հիմնական սնուցման բացակայության պայմաններում մարտկոցները թույլ են տալիս համակարգի աշխատունակությունը պահպանել հերթապահ ռեժիմում 24 ժամ, իսկ ահազանգի ռեժիմում 3 ժամ:

Էլեկտրասարքավորման պահպանիչ հողանցումը պետք է իրականացվի ԷՍԿ-ի համաձայն:

3.Օդափոխություն

1. Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների տիպարային (մոդուլային) շենքի ջեռուցման և օդափոխության համակարգերի նախագիծը կատարված է ճարտարապետական գծագրերի շինարարական նորմերի հիման վրա
- ա) ՀՆ IV-12.02.01-04 "Ջեռուցում, օդափոխություն և օդի լավորակում"
  - բ) ՀՀՀՆ II-7.01-2011 "Շինարարական կլիմայաբանություն"
  - գ) ՀՀՀՆ II-Պ. 8-71 "Հասարակական սննդի ձեռնարկություն "
  - դ) ՀՀՀՆ 31-06-2009 "Հասարակական շենքեր և կառույցներ"
  - ե) ՀՀՀՆ 24.01-2016 "Շինարարական ջերմաֆիզիկա շենքերի պատող կոնստրուկցիաների"

Ջեռուցում

- 1.-3.20 հատակագծում ջեռուցումը նախատեսված է էլեկտրկան յուղային ռադիատորներով :
2. Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցի, մեկ հարկանի մանկապարտեզի, դպրոցի, սպորտսրահի և հանդիսությունների դահլիճի ջեռուցման աշխատանքային նախագիծը նախատեսված է ջրային, երկխողովականի, ջրի մեխանիկական շրջանառությամբ:
3. Որպես ջեռուցման սարքեր նախատեսված են ալյումինե ռադիատորներ բացառությամբ սպորտսրահից որտեղ նախատեսված են ջերմային օդամղիչներ:
4. Ջեռուցման սարքերի ջերմատվությունը կարգավորելու համար նախատեսված են ջերմակարգավորիչ փականներ մատակարարի վրա, իսկ հետադարձի վրա՝ փակող փականներ:
5. Սենյակների ներսի օդի ջերմաստիճանները ընդունված են համաձայն գործող նորմերի:
6. Օդի հեռացումը համակարգից կատարվում է կանգնակների վրա տեղադրված ավտոմատ օդահան փականների և ջեռուցման սարքերի օդահանների միջոցով :
7. Դպրոցում մատակարար խողովակը անցնում է ձեղնահարկով, իսկ հետադարձը՝ +0.100 միջի հատակի միջով: Մանկապարտեզում, սպորտ. սրահում և հանդիսությունների դահլիճում մատակարար և հետադարձ խողովակները անցնում են հատակի միջով :
8. Մատակարար և հետադարձ խողովակները մեկուսացվում են ռետինե խողովակաձև ջերմամեկուսիչով:
9. Մոնտաժումից հետո ամբողջ համակարգը ենթարկվում է հիդրավլիկ փորձարկման, որից հետո կատարում են խողովակների փչամաքրում:
10. Համակարգերից ջրի դատարկումը կատարվում է կաթսայատնից:

Օդափոխություն

Դպրոցում նախատեսված են ընդհանուր ներածման և արտածման օդափոխություն մեխանիկական եղանակով՝

-Մեխանիկական ներածման և արտածման օդափոխություն նախատեսված է նկուղային հարկից (Ն1,Ա1) ,

բուֆետի և քիմիայի կաբինետից (Ն2Ա2) , հանդիսությունների դահլիճի համար (Ն4,Ա4) և մարզադահլիճից (Ն3,Ա3): Մարզադահլիճի և հանդիսությունների դահլիճի համակարգերը աշխատում են պարբերաբար ըստ պահանջի:

Դասարանների և կաբինետների համար նախատեսված է ներածման -արտածման ռեկուպերացիոն սարքեր, որոնք տեղադրված են դասասենյակի արտաքին պատերին: Ներածման և արտածման համակարգերը, նախատեսված են վերաօգտագործման հատվածամասերով:

Ընդունված օդափոխության սխեման թույլ է տալիս տնտեսել ջերմության ծախսը:

Որպեսզի աշխատող օդափոխիչներից բացառել աղմուկի տարածումը, ներածման և արտածման օդատարների վրա , օդափոխիչից հետո, նախատեսված են աղմկախլացուցիչներ :

Քիմիայի կաբինետի արտածման պահարանից նախատեսված է մեխանիկական արտածում (Ա19):

Արտածված օդը կոմպենսացնելու համար նախատեսված է Ն2 ներածման համակարգ:

Դպրոցի -3.30 միշում օդի ներածումը և արտածումը նախատեսված է իրականացնել մեխանիկական դրդմամբ Ն1 Ա1 համակարգով,որի սարքը տեղադրված է ձեղնահարկում:

Սենյակներում ներածման և արտածման օդաքանակները հաշված են համաձայն գործող նորմերի:

Ինքնուրույն արտածման համակարգ մեխանիկական դրդմամբ նախատեսված է սան

հանգույցներից կանալային օդափոխիչներով:

Ներածման և արտածման օդատարների բոլոր ճյուղավորումների վրա նախատեսված են օդի կարգավորիչ փականներ ձեռքի կարգավորմամբ:

Ընդհանուր օդափոխության օդաքանակները որոշված են համաձայն СНиП 2.08.02.-89*:

Բոլոր օդատարները ընդունված են նրբաթիթեղ ցինկապատ պողպատից , որոնց համապատասխան հաստությունները նշված են անվանացանկում,իսկ հանդիսությունների դահլիճի համար ընտրված են դեկորատիվ օդատարներ:

Նախագիծը մշակված է համաձայն ПУЭ-99 և ՀՀՇՆ31-03.01-2014 դրույթների :

Դպրոցի էլ.մատակարարումը իրականացվում է 400կՎԱ հզորությամբ լրակազմ տրանսֆորմատորային ենթակայանից:

Ըստ էլ.մատակարարման հոսալիության աստիճանի շենքի հոսանքասպառիչները դասվում են 2 կարգի:

Դպրոցի սնուցումը իրականացվում է 2 մալուխային գծերով: Էլ.լուսավորությունը նախատեսված է հետևյալ տեսակների՝

1. բանվորական

2. վթարային- էվակուացիոն

Բաշխիչ վահանից տարված են սնող գծեր դեպի խմբային լուսավորության և ուժային վահաններ: Սնող գծերը նախատեսված է իրականացնել պղնձե մալուխներով:

Խմբային ցանցը նախատեսված է ВВГнг-LS մականիշի մալուխով ձևում խողովակների մեջ:

Անջատիչները և վարդակները դասասենյակներում տեղադրվում են հատակից 1.8մ բարձրության վրա,այլ սենյակներում՝ հատակից 0.8մ, վահանակները՝ 1.5մ բարձրության վրա հատուկ պատրաստված խորշերի մեջ:

Բոլոր լուսատուների և վարդակների սնուցումը իրականացնել 3 հաղորդալարերով, նեռարյալ PE հաղորդալարը:

Հրդեհի դեպքում նախատեսված է օդափոխության ամբողջ համակարգի անջատում:

Հողանցման և անվտանգության պաշտպանական միջոցներ:

Նախագծով ընդունված է TN-C-S համակարգը:

Որպես պաշտանիչ միջոց նախատեսված է իրականացնել հողանցման օջախ 4 Օհմ դիմադրությամբ:

Շենքի անվտանգությունը ապահովելու համար կիրառվում են համալիր միջոցներ՝

Էլ.էներգիայի բաշխումը եռաֆազ ցանցում կատարվում է հինգ հաղորդալարով (L1,L2,L3,N,PE),

միաֆազ ցանցում երեք հաղորդալարով (L1,N,PE), անցկացնելով առանձին PE հաղորդալարը, սկսած մուտքի վահանից:

Բոլոր էլ.մոնտաժային աշխատանքները կատարել համաձայն գործող էլեկտրատեխնիկական կանոնների և նորմերի:

Նախագծի հիմնական ցուցանիշներ Основные показатели проекта			
	Անվանում	Չափ. միավոր	Քանակ
1	Էլեկտրամատակարարման կատեգորիան - երկրորդ Категория электроснабжения—вторая		
2	Լարում Напряжение сети	Վ	380/220
3	Հաշվարկային հզորություն Расчетная мощность	կՎտ	311
4	Հաշվարկային հոսանք Расчетный ток	Ա	475

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

ՋԵՐՄԱՍԵԽԱՆԻԿԱԿԱՆ ՄԱՍ

1. ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

- Փոքրաքանակ երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների տիպարային (մոդուլային) շենքի կաթսայատան մախագիծը կատարվել է համաձայն՝
ա) ջերմային ծախսերի: Տես աղյուսակ N1:
բ) ճարտարապետաշինարարական գծագրերի:
գ) կաթսայատան տեղակայման նորմերի (ՇՆ և կ II-35-76):
- Նախագծվող կաթսայատունը սպասարկում է միայն դպրոցին:
- Ջերմամատակարարման համակարգը փակ է:
- Ջերմատարը ջուր՝ $t_1=80^{\circ}\text{C}$, $t_2=65^{\circ}\text{C}$ (հաշվարկային):
- Կաթսայատան ջրամատակարարումը՝ ջրմուղից:

2. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

- Ելնելով ջերմային հաշվարկային ծախսերից մախագծում մախատեսված են երկու ավտոմատացված ջրային էլեկտրոկաթսաներ 120կՎտ ջերմային հզորությամբ յուրաքանչյուրը (բոլոր ջերմաստիճանային -15°C , -20°C , -25°C ռեժիմների համար):
- Կաթսայատանը տեղակայված են կաթսաները, թաղանթային ընդարձակիչ անոթը, պոմպերը, կոլեկտորները:
- Կաթսայատան օդափոխությունը նայել -3.20 միջի օդափոխության մախագծում:

3. ՋԵՐՄԱՍԵԿՈՒՍԱՑՈՒՄ

- Ջերմային կորուստները նվազագույնի հասցնելու նպատակով T1, T2, T3 և T4 խողովակները մեկուսացվում են ռետինե խողովակածն ջերմամեկուսիչով:

4. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ՄՈՆՏԱԺԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

- Կաթսայատան խողովակաշարերը մոնտաժվում են էլեկտրոեռակցումային ԳՈՍՏ 10704-91 և ջրագազամուղային ԳՈՍՏ 32-62-82 պողպատյա խողովակներով:
- Բոլոր խողովակաշարերը մոնտաժումից հետո ենթարկվում են հիդրավիկ փորձարկման:
- Խողովակաշարերը մոնտաժվում են $I=0,002$ մ/մ թեքությամբ, խողովակաշարերի վերին բարձր կետերից կատարվում է օդի հեռացում, իսկ ներքևի ցածր կետերից՝ ջրի դատարկում:

2. ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՍԽԵՄԱՆ

Որպես շինհրապարակ դիտարկվելու է ամբողջ հողատարծքը:

Ելնելով առկա պայմաններից շինությունները բացի շինարարական նորմերով տրված անվտանգության հրահանգներից, անհրաժեշտ է կազմակերպել և աշխատանքների կատարման նախագծում արտացոլել անվտանգության նորմերի անհատական մոտեցումներ հատկապես կապված կոունկի գործողության գոտում կատարվելիք շին. մոնտաժային աշխատանքների վերաբերյալ:

Շին. մոնտաժային աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով շինարարական նորմաները, կանոնները, ստանդարտները և նախագծի տեխնիկական պայմանները:

Շինարարության իրականացման որակի չափանիշները հսկվում են տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից, հատկապես ակտավորելով թաքնված աշխատանքների իրականացումը, գրանցելով վարման մատյանում:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս պետք է ղեկավարվել հակահրդեհային անվտանգության վարչության կողմից տրված հրահանգների:

Շին. հրապարակը կոմպլեկտավորվում է հակահրդեհային ինվենտարով:

Շինարարության ընթացքում անհրաժեշտ է կատարել միջոցառումներ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը աղտոտումից, թունավոր արտաթորումներից:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ

1. Աշխատանքների բնույթից ելնելով՝ բանվորական բրիգադները ձևավորվում են որպես բազմապրոֆիլ կամ մասնագիտացված:

2. Բազմապրոֆիլ բրիգադները նպատակահարմար է կազմավորել խոշորացված **[ընդհանրացված]** տիպի ավարտուն շինարարական արտադրանքի, աշխատանքների ընդհանրացված փուլի, կոնստրուկտիվ հանգույցի ստեղծման նպատակով:

3. Բրիգադների քանակական և մասնագիտական - որակական կազմը սահմանվում է աշխատանքների ծրագրված ծավալների, աշխատատարության և աշխատանքների կատարման ժամկետների հիման վրա:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Բանվորների աշխատանքի պաշտպանությունը ապահովվելու է անհատական պաշտպանության միջոցների կիրառմամբ **[հատուկ արտահագուստ, կոշիկ]**, համալիր պաշտպանության միջոցառումների կատարումով **[ցանկապատում, լուսավորում, օդափոխում, պաշտպանիչ և արգելակիչ սարքեր և հարմարանքներ և այլն]**, սանիտարակենցաղային շինություններով և սարքավորումներով՝ գործող նորմերին և կատարվող աշխատանքների բնույթին համապատասխան

2. Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և

կանոնների պահանջները:

3. Աշխատանքի պաշտպանության՝ անվտանգության տեխնիկայի, արտադրական սանիտարահիգիենիկ միջոցառումների և հակահրդեհային անվտանգության վերաբերյալ անց է կացվելու հրահանգում: Շինմոնտաժային աշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանվելու են շինարարությունում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ շինարարական նորմերի և կանոնների պահանջները:

4. Բանվորների անվտանգության տեխնիկայի ուսուցման, հրահանգման ժամանակին և որակով անցկացման, անհատական պաշտպանական միջոցների վիճակի և կիրառման, արտադրական անվտանգության և արտադրական սանիտարահիգիենիկ անվտանգության հետ կապված բոլոր միջոցառումների կատարման հսկողությունը վերապահվում է աշխատանքներն իրականացնող կազմակերպությանը:

Անհրաժեշտ է ավելի հետևողական մշտադիտարկումներ իրականացնել շինարարական գործունեության ոլորտում՝ արձանագրելով շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների հնարավոր անհամաչափությունները:

Իրականացվող շինարարական աշխատանքների ընթացքում կառուցապատողի կառաջնորդվի Առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի թիվ 15-Ն, իսկ շահագործման ժամանակ 2017 թվականի մարտի 28-ի թիվ 12-Ն հրամաններով հաստատված սանիտարական կանոնների և նորմերի պահանջներով:

2.1 Շինարարության պայմանները

Միջնակարգ դպրոցի շինարարության տեղամասն՝ ըստ երկրաբանական հետազննության արդյունքների ռելիեֆը հարթ է, փոքր թեքությամբ:

Նախագծվող շենքի հիմքերի կայունության վրա բացասաբար ազդող ֆիզիկաերկրաբանական պրոցեսներն ու երևույթները բացակայում են:

2.2 Աշխատանքների կատարման սխեմա

Նախապատրաստական փուլ

Նախապատրաստական փուլում իրականացվում են՝

- ժամանակավոր ցանկապատման իրականացում,
- գոյություն ունեցող կոմունիկացիաների վերատեղադրում (անհրաժեշտության դեպքում)
- ժամանակավոր շինությունների տեղադրում,
- ժամանակավոր ինժեներական ցանցերի տեղադրում,
- մեքենաների և մեխանիզմների փոխադրում շինհրապարակ,
- բանվորների հրահանգավորում անվտանգության տեխնիկայի վերաբերյալ,
- անիվների լվացման կետի տեղադրում (անհրաժեշտության դեպքում),
- անվտանգության նշանների տեղադրում,

- հակահրդեհային միջոցների տեղադրում:

Հիմնական փուլ

Հիմնական փուլում կատարվելու են հետևյալ աշխատանքները՝

- հիմնական և օժանդակ օբյեկտների կառուցում,
- ներքին և արտաքին կոմունիկացիաների տեղադրում,
- բարեկարգման աշխատանքներ,
- կանաչապատման աշխատանքներ:

2.3 Շինարարության ժամկետները

Շինարարության ժամկետը որոշվել է ըստ հիմնական աշխատանքների ծավալների և դրանց աշխատատարության: Ընդհանուր տևողությունը կազմում է 24 ամիս, բանվորների առավելագույն քանակը 16 մարդ, աշխատանքների համատեղման գործակիցը՝ 2,5, բանվորական ուժի օգտագործման անհամաչափության գործակիցը՝ 1,55:

2.4 Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը

Հիմնական շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների պահանջարկը որոշվել է աշխատանքների ծավալների և բնույթի հիման վրա՝ հաշվի առնելով շինարարության հատուկ պայմանները:

Հիմնական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկը բերված է աղյուսակում:

Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ

Աղյուսակ 1		Շինարարական մեքենաների և մեխանիզմների անվանացանկ	
NN	Անվանում	Մակնիշ	Քանակ
1	Էքսկավատոր	HOWO	4
2	Էքսկավատոր	KAMAZ	1
3	Բուլդոզեր	KOMATSU D37-EX-22	1
4	Շարժական կոմպրեսոր	ЗИФ-55В	1
5	Վերամբարձ ավտոկրունկ	Галичанин КС-65713-1	1

6	Տոփանիչ	CR 3/60	3
7	Գուլքային կաղապարամած	կոմպլ.	3
8	Թրթրիչ մակերեսային էլեկտրական	ИБ-91А	3
9	Թրթրիչ խորքային էլեկտրական	ИБ-102А	3
10	Փոխարկիչ թրթրիչների համար	ИБ-4	3
11	Եռակցման տրանսֆորմատոր	СТН-500	3
12	Դակիչ ձեռքի էլեկտրական	ИЭ-4709А	6
13	Ձեռքի էլեկտրական դուր	ИЭ-1208Э	3
14	Հղկող մեքենա	ИЭ-2201	6
15	Թրթրազլղոն	HAMI 3410	1
16	Ավտոբետոնախառնիչ	СБ-69Б	հաշվարկով
17	Ավտոբետոնատար	КрА3-65055	հաշվարկով
18	Ինքնաթափ ավտոմոբիլ	МА3-5550	հաշվարկով

Շինարարական տեխնիկայի համար համապատասխան վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը իրականացվելու է շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում:

Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ բետոնի խառնուրդը կմատակարարվի բետոնատար ավտոմեքենաներով, մասնագիտացված ընկերության կողմից, պայմանագրային հիմունքներով:

2.5 Հիմնական շինարարական աշխատանքների և ռեսուրսների ծավալները

Գրունտների քանդում մեխանիզմով 1350.3 խմ
Գրունտների քանդում ձեռքի գործիքներով 49.4 խմ
Գրունտների հետ լիցք մեխանիզմով 404.2 խմ
Գրունտների հետ լիցք ձեռքի գործիքներով 18 խմ
Շինարարական աղբ 2601.46 տ 3 կմ տեղափոխումով

Ավելացած հողային զանգվածը կտեղափոխվի Սիսիան համայնքի կողմից ՀՀ օրենքով սահմանված վայր, համապատասխան թույլտվություն ստանալուց հետո:

2.5.1 Նյութերի և բնառեսուրսների օգտագործում

Դպրոցի կառուցման շինարարության ժամանակ օգտագործվում են տարբեր շինարարական նյութեր, այդ թվում երկաթբետոն, սրբատաշ և կոպտատաշ քար, փայտ, մետաղ, ապակի, բարձրորակ սվաղ, երեսապատման բարձրորակ նյութեր, ավազ, ցեմենտ, ներկանյութեր, բետոնյա կոնստուկցիաներ, մետաղական կոնստուկցիաներ և այլն:

Բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ տարածքների ջրցանի, հողի/գրունտի խոնավացման համար՝ և շինանձնակազմի խմելու կենցաղային նպատակների համար:

Պահանջարկը որոշվել է աշխատանքների ծավալների, կատարման ժամկետների և Պետշինի խոշորացված նորմերի հիման վրա :

Անվանում	չափ. Միավ.	չափ. Միա վ	Հիմք	Միավ. Ծավ.	Պահանջվող որակ	Ծավալ մ3/օր խմելու.	Ծավալ մ3/օր տեխնիկ
1	2	3	4	5	6	7	8
Տնտեսական/կենցաղային կարիքներ							
Կենցաղային ցնցուղ- լվացարան	1աշխատ.	23	Пособие к СНП 3.01.01-85	0.016	խմելու.	0.368	

Կենցաղային	Ի	46		0.025	խմելու.	0.75	
Դողերի լվացում	մեքենա հատ	10		0.14	տեխնիկական		1.40
Բետոնի պատրաստ.	Բետոն մ3	3.0		0.72	խմելու.	2.16	
Բետոնի խնամք	ջրում,մ3	20		0.0314	խմելու.	0.63	
Շինհրապար ակի մաքրում	ջրում,մ2	800,0		0.004	տեխնիկական		3.20
Ընամենը`						3.91	4.6

Բանվորկան և ԻՏԱ անձնակազմի կոմունալ-կենցաղային կարիքները հոգալու համար շինհրապարակում կտեղադրվեն ժամանակավոր սանհանգույցներ, որոնք շինաշխատանքների ավարտից հետո կապամոնտաժվեն:

Շինհրապարակում սանիտարական կանոնները և նորմերը պահպանվելուն են համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի 2012 թվականի սեպտեմբերի 19-ի N15-Ն հրամանի համաձայն :

Ջրամատակարարումը կիրականացվի է գոյություն ունեցող ջրատարից: Կոյուղին կմիացվի բնակավայրի ներքին ցանցին:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՄԻՍԻԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՔԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Ք. Սիսիան, Սիսական 31
Հեռախոս (0283) 2-33-30 ֆաքս (0283) 2-33-30
Էլ. հասցե <http://www.sisian.am/>
Էլ. փոստ sisiancity@sisian.am; sisian.syuniq@mta.gov.am

Թիվ 1847
11 հուլիսի 2024թ.

«ԷԿՈ ԲԻԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ-Ի ՏՆՕՐԵՆ
Կ. ՄԻՆԱՅԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Մինասյան

Տեղեկացնում ենք Ձեզ, որ Սիսիան համայնքի Ույծ բնակավայրի մոդուլային կրթահամալիրի կառուցման աշխատանքների ավարտից հետո դպրոցի չրաձևատակարարումն իրականացնելու համար անհրաժեշտ պահանջվող ջրի քանակն ապահովում է «Վեդիա Ջուր» ՓԲԸ-ն, իսկ ջրահեռացման ցանցը միանում է բնակավայրի ներքին ցանցին:

Կ. Իվանյան

2.5.2 Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի հսկումը

Շինմոնտաժային աշխատանքների բարձր որակն ու հուսալիությունն ապահովվում է շինարարական-մոնտաժային աշխատանքների արտադրական հսկման միջոցով, որն իրենից ներկայացնում է շինարարական արտադրանքի բոլոր փուլերում իրականացվող միջոցառումների համալիր:

Շինմոնտաժային աշխատանքների որակի արտադրական հսկումը ներառում է .

ա/ կոնստրուկցիաների, շինվածքների, նյութերի և սարքավորումների, աշխատանքային փաստաթղթերի մուտքային հսկումը;

բ/ արտադրական օպերացիաների և առանձին պրոցեսների օպերացիոն հսկումը;

գ/ շինմոնտաժային աշխատանքների ընդունման հսկումը:

Շինարարական արտադրության որակի ապահովման համակարգն ընդգրկում է նաև որակի տեխնիկական հսկումը, որն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 746 և 752 հոդվածների հիման վրա:

Մուտքային հսկմամբ ստուգվում է աշխատանքային փաստաթղթերի լիակազմությունը, տեղեկատվական անհրաժեշտ ծավալը; շինարարական կոնստրուկցիաների, շինվածքների, իրերի, նյութերի և սարքավորումների արտաքին տեսքը և համապատասխանությունը ստանդարտներին, նորմատիվային և աշխատանքային փաստաթղթերին, անձնագրերի, սերտիֆիկատների և այլ ուղեկցող փաստաթղթերի առկայությունը:

Անվտանգության տեխնիկայի, աշխատանքի պաշտպանության, բնապահպանական և հրդեհային անվտանգության պահանջներ

- Մինչև աշխատանքների մեկնարկը պետք է կատարված լինեն տվյալ նախագծով նախատեսված անվտանգության միջոցառումները , որոնց ավարտը պետք է ձևակերպված լինի համապատասխան ակտով:
- Մարդկանց գտնվելու համար վտանգավոր գոտիները պետք է ցանկապատվեն, ունենան վտանգի մասին նախագգուշացնող ցուցանակներ:
- Օրվա մութ ժամանակահատվածում շինարարական հրապարակը և աշխատատեղերը պետք է լուսավորված լինեն ըստ ГОСТ 12.1.046-85.

Լուսավորվածությունը պետք է լինի համաչափ, առանց կուրացնող էֆֆեկտի: Չլուսավորված տեղամասերում աշխատանքի իրականացումը չի թույլատրվում:

- Աշխատանքների տեղամասերը և աշխատատեղերը պետք է ապահովված լինեն ընկերային և անհատական պաշտպանության անհրաժեշտ միջոցներով, հրդեհամարման առաջնային միջոցներով, կապի, ազդանշանման և աշխատանքի անվտանգությունն ապահովող այլ միջոցներով ` համաձայն գործող նորմատիվային փաստաթղթերի և համաձայնագրորի:
- Արգելվում է թողնել կախված, անկայուն, կոնստրուկցիաներ կամ դրանց մասեր:
- Էլեկտրական գործիքների հետ աշխատանքը թույլատրվում է 18-ից բարձր տարիքի անձանց: Էլեկտրաֆիկացված բոլոր գործիքները պետք է գրանցված լինեն հատուկ մատյանում և ունենան հաշվարկային համար: Կիրառելուց առաջ ստուգվում է գործիքի սարքին վիճակը` լարերի և բռնիչի մեկուսացումը, աշխատանքային մասի վիճակը, պարապ ընթացքում աշխատանքը և այլն: Էլեկտրական լարերի պահպանման գոտում բոլոր էլեկտրաֆիկացված գործիքները պարտադիր հողանցվում են:
- Բանվորները պետք է ապահովված լինեն արտահագուստով, հատուկ կոշիկներով և անհատական պաշտպանության միջոցներով:
- Փոշու առաջացումից խուսափելու կամ առաջացման ժամանակ այն մարելու

համար շինարարական աղբը պետք է թրջել ջրով:

- Բեռնակալիչ հարմարանքները և տարան (վերամբարձ կռունկով տեղափոխելու դեպքում) պետք է փորձարկված լինեն անվանական բեռնամբարձությունը կրկնակի անգամ գերազանցող բեռով:
- Աշխատանքի գոտում պետք է ունենալ հակահրդեհային միջոցներ՝ 200 մ² մակերեսին - 1 կոմպլեկտ հաշվարկով:
- Շինարարական աղբը պետք է ժամանակին հեռացվի, արգելվում է աղբի այրումը շինարարական հրապարակում:
- Արգելվում է դիզելային վառելիքի դատարկումը գետնի վրա:

3. ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԱՆԱՉԱՊԱՏՈՒՄ

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո նախատեսվում է իրականացնել տարածքի կանաչապատում: Կանաչապատման աշխատանքները իրականացնելու համար կառուցապատողի կողմից կնախապատրաստվի «Տարածքի բարեկարգման և արդիականացման նախագիծ»:

Կանաչապատումը նախատեսվում է իրականացնել տարածաշրջանին և տեղի կլիմայական պայմանների բնորոշ ծառաթփային բուսականությամբ:

Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշման պահանջների համապատասխան:

4. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

4.1 Տեղամասի ինժեներաերկրաբանական պայմանները

Նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մշակման նպատակով տեղամասում իրականացվել է ինժեներաերկրաբանական պայմանների ուսումնասիրություններ:

Ինժեներաերկրաբանական պայմանների վերաբերյալ եզրակացության կազմելու համար, հիմք է ընդունվել 8,0 մետր փորված 2 հորատանցքերի, 9,0 մետր փորված 1. հորատանցքի տվյալներները : Կատարվել է նմուշարկում, վերցվել են փորձանմուշներ, որոնց համար ուսումնասիրվել են գրունտների գեոտեխնիկական հատկությունների ուսումնասիրություններ: Իրականացվել է տարածքի տեղանքի տեղագնություն, տեղանքում երկրաբանական մերկացումների նկարագրություն:

Հեռավորությունը Սյունիքի մարզի Կապան մարզկենտրոնից կազմում է 104 կմ, իսկ Սիսիան քաղաքից գտնվում է 1-2 կմ դեպի հարավ-արևելք:

. **Գեոմորֆիոլոգիական** տեսակետից ուսումնասիրվող տարածքը գտնվում է Է Սիսիան գետի ավերին՝ ծովի մակարդակից 1560-1600 մ բարձրության վրա:

Երկրաբանական կառուցվածքը

Շրջանի և տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են ժամանակակից գետա-լճային առաջացումները, կավային և կոպճա-ճալաքարային գրունտներով :

Տեղամասի երկրաբանա-լիթոլոգիական կտրվածքը վերևից - ներքև ներկայացված է հետևյալ գրունտային շերտերով.

Շերտ 1 Հողաբուսական շերտ , 0,3-0,4 մետր հզորությամբ

Շերտ 2 Ավազակավեր, շականակագույն, խոնավ, ձիգ-պլաստիկ կոնսիստենցիա, հզորությունը 1,5-1,8մետր:

Շերտ -3 Կոպճա-ճալաքարային գրունտ , կավավազային, ավազային լցոնով 30-40% , ջրահագեցած, բացված հզորությունը 6,0-6,8մետր:

Ջրաերկրաբանական պայմանները Ստորգետնյա ջրեր տեղամասում փորված հորատանցքերով գտնվում են մինչև 2,3-ից 4,0 մետր խորության վրա:

Գրունտների գեոտեխնիկական հատկությունների ուսումնասիրություններ

Ավազակավերի (շերտ 2) ջրաֆիզիկական հատկությունների տվյալները բերված են աղյուսակ 1-ում:

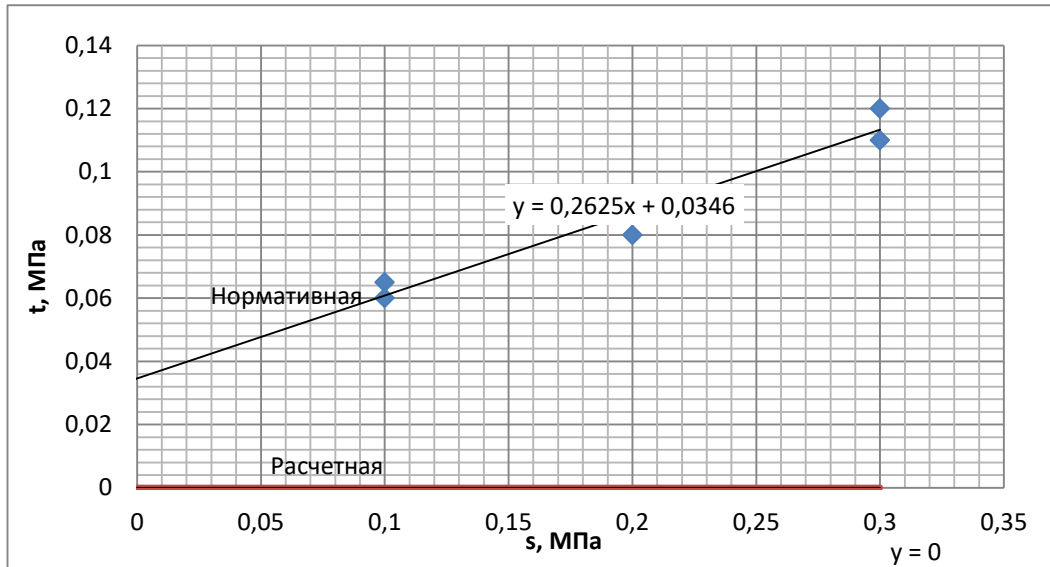
Գրունտների ջրաֆիզիկական հատկությունների լաբորատոր հետազոտությունների արդյունքները բերված են աղյուսակ-ում:

Հոր.		Խտություն, գ/սմ ³			Ծակոտկենության գործակից, e	Խոնավություն W	Պլաստիկություն			Կոնսիստ. I _L	Գրունտի անվանումը
N	խորություն, մ	Գրունտի ρ	միներալ. ρ _s	կմախքի ρ _d			W _L	W _P	I _P		
Շերտ-2 Ավազակավեր, շականակագույն											
1	1,5-1,7	1,80	2,68	1,41	0,901	0,277	0,389	0,256	0,133	0,158	
2	1,4-1,6	1,78	2,70	1,37	0,971	0,300	0,428	0,272	0,156	0,179	
3	1,8-2,0	1,83	2,71	1,41	0,922	0,298	0,409	0,280	0,129	0,140	
Միջին		1,80	2,70	1,39	0, 942	0,292	0,409 _*	0,269	0,140	0,164	

Գրունտների սահքի դիմադրության փորձարկման լաբորատոր հետազոտությունների արդյունքները բերված են աղյուսակում:

Շերտ-2 (Ավազակավեր, շականակագույն)

Մերկացում	Միջակ.	Սահքի դիմադրություն, Մպա			tgφ	C, Մպա
		0,1	0,2	0,3		
1 2	1,5-1,7	0,065	0,08	0,110	0,263	0,0346
	1,4-1,6	0,06	0,0875	0,120		

Շերտ-2 –ի սահքի դիմադրության նորմատիվային և հաշվարկային արժեքները բերված են աղյուսակում:

Ներք. շփմ. գործ.	Ներք. շփմ. գործ. tgφ _{հաշվ}	Կապակցվ. ՄՊա C _{նորմ.}	Կապակցվ. ՄՊա C _{հաշվ.}
tgφ _{նորմ} 0,263	0,239	0,0346	0,0314

Գրունտների սեղմելիության փորձարկման արդյունքները բերված են աղյուսակում:

Կոմպրեսիոն փորձարկման արդյունքները

Մերկացում	Միջակայք	Ծակոտկենության գործակիցը, երբ σ , ՄՊա						Դեֆորմ.մոդուլը E, ՄՊա $\sigma = 0,1-0,2$ ՄՊա միջակայքում
		0,0	0,025	0,05	0,1	0,2	0,3	
Շերտ-2								
1	1,5-1,7	0,901	0,886	0,872	0,847	0,807	0,770	0,37

2	1,4-1,6	0,971	0,965	0,951	0,926	0,880	0,841	0,46
Միջին արժեքներ		0,936	0,925	0,911	0,886	0,843	0,805	0,43

$$E=(1+e_0)\beta xk,$$

որտեղ E -դեֆորմացիայի մոդուլը; $-e_0$ -սկզբնական ծակոտկենության գործակիցն է, $\beta=0,62$,
կողային ընդարձակման գործակիցն է, $k=2,50$ դաշտայինի անցման գործակից;

Խտացնող լարումների $\sigma =0,1-0,2$ ՄՊա միջակայքում, դեֆորմացիայի մոդուլը,

$$E= 6,8 \text{ ՄՊա}$$

Կոպճա-ճալաքարային գրունտների հատիկաչափական կազմի տվյալները բերված են աղյուսակ

Հորատանցք, N	Միջակայք	Հատիկաչափական էլեմենտները,%							
		>40	40-20	20-10	10-5	5-2	2-1	1-0,5	<0,5
1	3,2-3,4	0,6	5,6	10,2	15,6	20,8	19,5	12,5	15,2
2	3,4-3,6	4,5	10,5	14,1	19,1	6,7	10,8	13,0	21,3
3	3,7-3,9	1,9	6,5	13,9	10,4	15,7	18,5	17,3	15,8
Միջին		2,3	7,5	12,7	15,0	14,4	16,3	14,4	17,4

Կոպճա-ճալաքարային գրունտների ֆիզիկական հատկությունների որոշման տվյալները բերված են աղյուսակ

Հետախուզահ որ.		Խտություն, գ/սմ ³			Ծակոտկենության գործակից, e	Խոնավություն W
N	խորու- թյուն, մ	Գրու նտի ρ	մինե րալ. ρ _s	կմա խքի ρ _d		
Շերտ 3 Կոպճա-ճալաքարային գրունտ , կավավազային, ավազային լցնով 30-40% ,						
1	3,2-3,4	1,92	2,65	1,75	0,514	0,100
2	3,4-3,6	1,96	2,66	1,79	0,486	0,095
3	3,7-3,9	1,91	2,65	1,70	0,559	0,121
Միջին արժեքներ		1,93	2,65	1,75	0,514	0,105

4.2 Կլիմայական պայմանները

Տեղանքի կլիմայական բնութագիրը ներկայացնելու համար օգտագործվել են տարածաշրջանում գործող Սիսիան օդերևութաբանական կայանի բազմամյա դիտարկումների տվյալները: Օգտագործելով կլիմայական հաշվարկային մեթոդները, հաշվարկվել են տեղանքի կլիմայական բնութագրերը:

Լեռնային երկրներին հատուկ օրինաչափությամբ՝ ՀՀ-ում կլիմայական գոտիները փոխվում են ըստ բարձրության: Ներկայացվող տարածքի կլիմայական պայմանների նկարագրության համար օգտվել ենք «Շինարարական կլիմայաբանություն »ՀՀՇՆ 22-01-2024փաստաթղթից:

Ստորև բերված աղյուսակներով ներկայացվում են տարածաշրջանի կլիմայական ցուցանիշները, որոնք պետք է հաշվառվեն նախագծման, շինարարության և շահագործման ընթացքում:

ՕԴԻ ՄԻՋԻՆ ԵՎ ԷՔՍՏՐԵՄԱԼ ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆԸ,
ՁՄՈԱՆ ՍԿԻՋԲԸ, ՎԵՐՋԸ ԵՎ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 1 Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
24. Սիսիան	-4.3	-2.8	1.2	6.8	11.5	15.2	18.1	17.9	14.1	8.6	2.7	-2.2	7.2	-34.4	36.2

Աղյուսակ 2 Օդի միջին ջերմաստիճան (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
51. Սիսիանի լեռնանոց	-8.2	-7.5	-4.3	1.3	6.3	9.9	12.7	12.8	9.9	4.7	-1.0	-5.9	2.6	-26	31

Աղյուսակ 3 Օդի միջին առավելագույն (մ. ա.) և միջին նվազագույն (մ. ն.) ջերմաստիճանը

Բնակավայրի անվանումը	մ. ա. / մ. ն.	ըստ ամիսների, °C												ընկ. րեկ
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
24. Սիսիան	մ. ա.	1.9	3.1	7.0	13.2	18.3	21.9	24.6	24.9	21.7	16.4	9.7	4.2	13.9
	մ. ն.	-9.6	-8.0	-3.9	1.1	5.3	8.4	11.3	10.7	7.3	2.2	-2.8	-7.3	1.2

Աղյուսակ 4 Օդի դիտված բացարձակ առավելագույն (ա) և նվազագույն (ն) ջերմաստիճանը

Բնակավայրի անվանումը	ա/ն	ըստ ամիսների, °C												Տարեկան
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
24. Սիսիան	ա	15.2	16.3	22.1	27.0	29.5	33.0	36.2	36.0	35.4	28.4	22.5	19.2	36.2
	ն	-34.4	-31.0	-28.9	-18.2	-6.2	-1.2	1.3	1.0	-3.8	-14.7	-25.6	-29.9	-34.4

Աղյուսակ 5 Ձմռան սկիզբը, վերջը և տևողությունը

(օդի 0°C ջերմաստիճանի կայուն անցումը գարնանը և աշնանը)

Բնակավայրի անվանումը	Սկիզբ	Վերջ	Տևողություն, օր
1	2	3	4
24. Սիսիան	30 նոյեմբեր	8 մարտ	99

Աղյուսակ 7 Օդի նշված ջերմաստիճաններով օրերի միջին (մ) և առավելագույն (ա) քանակը ցուրտ ժամանակահատվածի համար

Ամիս	Օդի ջերմաստիճանը, °C (նվազագույն ջերմաչափով)									
	≤-15		≤-20		≤-25		≤-30		≤-35	
	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Սիսիան										
70. Դեկտեմբեր	4.1	22	1.4	12	0.3	5				
71. Հունվար	6.5	22	2.3	16	0.6	7	0.1	3		
72. Փետրվար	4.0	17	1.6	13	0.3	6	0.02	2		

Աղյուսակ 8 Օդի նշված ջերմաստիճաններով օրերի միջին (մ) և առավելագույն (ա) քանակը տաք ժամանակահատվածի համար

Ամիս	Օդի ջերմաստիճանը, °C (առավելագույն ջերմաչափի տվյալներով)							
	≥25		≥30		≥35		≥40	
	մ	ա	մ	ա	մ	ա	մ	ա
	1	2	3	4	5	6	7	8

Ամիս	1	2	3	4	5	6	7	8
Սիսիան								
70.Հունիս	6.5	18	0.3	3				
71.Հուլիս	14.7	29	1.9	14	0.1	1		
72.Օգոստոս	16.0	30	2.1	10	0.1	1		

Աղյուսակ 9 Օդի էքստրեմալ ջերմաստիճանների միջին արժեքները (°C)

(առավելագույնի միջինը՝ ա. մ., և նվազագույնի միջինը՝ ն. մ.)

Բնակավայրի անվանումը	ա.մ. / ն.մ.	ըստ ամիսների												Տարեկան
		Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

24. Սիսիան	ա.մ.	8.0	9.5	14.8	21.0	25.0	28.2	30.5	30.9	29.1	23.8	17.1	11.5	32.2
	ն. մ.	-20.6	-19.1	-13.7	-5.8	-0.3	3.4	6.5	5.6	1.2	-4.1	-11.4	-18.1	-23.7

ՕԴԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԽՈՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 10 Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																	
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		
														Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
24.Սիսիան		71	71	72	70	71	69	65	65	70	72	73	73	70	71	57	65	48

Աղյուսակ 13 Մթնոլորտային տեղումները (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը _____ միջին ամսական _____ մմ օրական առավելագույն _____													Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների												Տարեկան		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
51. Սիսիանի լեռնանցք	53	64	77	101	102	71	43	26	36	64	56	64	757	314	443
	23	37	27	91	50	41	48	34	31	47	41	45	91		

ՁՅԱՆ ԾԱԾԿՈՒՅԹ

Աղյուսակ 14 Ձյան ծածկույթ (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Ձյան ծածկույթը			
	Առավելագույն տասնօրյակային բարձրությունը, սմ	Տարվա մեջ ձնածածկույթով օրերի քանակը	Ձյան մեջ ջրի առավելագույն քանակը, մմ	Գրունտի սառչման առավելագույն խորությունը, սմ
1	2	3	4	5
61. Սիսիան	36	67	90	88

ՔԱՄԻ

Աղյուսակ 15 Քամի (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								Միջին արագությունը, մ/վ	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հուլիսին, մ/վ	Գերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ													
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ- արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-արևմտյան						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
30. Սիսի ան	հունվար	8	1	14	2	2	2	26	45	56	1.9	ՀվԱրլ	4.5	ՀսԱրմ	3.9
		3.5	2.6	3.6	2.5	2.5	3.5	3.6	3.9						
	ապրիլ	4	2	36	6	2	6	25	19	55	2.0				
		3.4	3.2	4.1	3.7	3.4	4.0	3.6	3.9						
	հուլիս	1	1	79	16	0	1	1	1	45	3.1				
		3.1	4.4	5.0	4.5	3.6	3.7	3.3	3.0						
	հոկտեմբեր	2	2	53	7	2	6	20	8	65	1.6				
		2.7	2.8	4.2	3.2	2.9	3.9	3.7	3.8						

Աղյուսակ 16 Քամու հաշվարկային արագությունը

Բնակավայրի անվանումը	Միջին տարեկան մթնոլորտային ճնշում, (հՊա)	Միջին տարեկան արագությունը, մ/վ	Ուժեղ քամիներով (≥ 15 մ/վ)օրերի քանակը	Հաշվարկային արագությունը (մ/վ), որը հնարավոր է մեկ անգամ «ո» տարիների ընթացքում		
				25	50	100
1	2	3	4	5	6	7

24. Սիսիան	842. 6	2.0	3	16	17	18
------------	--------	-----	---	----	----	----

4.3 Օդային ավազան

ՀՀ տարածքում մթնոլորտային օդի աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Օդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից:

2022 թվականի ընթացքում մթնոլորտային օդի որակի դիտարկումներ կատարվել են Երևան, Գյումրի, Վանաձոր, Ալավերդի, Հրազդան, Արարատ, Ծաղկաձոր, Կապան, Քաջարան և Չարենցավան քաղաքներում: Որոշվել են մթնոլորտային օդում փոշու, փոշու մեջ մետաղների (մոտ 21 մետաղ), ծծմբի երկօքսիդի, ազոտի օքսիդների, ածխածնի մոնօքսիդի և գետնամերձ օդոնի պարունակությունները: Ընդհանուր առմամբ 2021 թվականին կատարվել է մթնոլորտային օդի 33216 նմուշառում, իրականացվել 36012 դիտարկում:

ՊՈԱԿ-ը բնակավայրում չունի դիտակայան, չի տեղադրում պասիվ նմուշառիչներ, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վերաբերյալ ՊՈԱԿ-ում տվյալներ չկան:

Որոշակի պատկերացում բնակավայրերի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ ՊՈԱԿ-ի առաջարկած համապատասխան ձեռնարկ-ուղեցույցից: Ըստ այդ ուղեցույցի մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են.

- Փոշի՝ 0.2 մգ/մ³;
- Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.02 մգ/մ³;
- Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.008 մգ/մ³;
- Ածխածնի օքսիդ՝ 0.4 մգ/մ³:

ՀՀ ՈՐՈՇ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՕԴԻ ԱՂՏՈՏՈՂ ՆՅՈՒԹԵՐԻ ՖՈՆԱՅԻՆ ԿՈՆՑԵՆՏՐԱՅԻՆՆԵՐ (ՀՆԳԱՄՅԱ ՄԻՋԻՆ)

Քաղաք	Աղտոտող նյութ	Միջին հնգամյա կոնցենտրացիա (ֆոն), մգ/մ ³
Կապան	Ազոտի երկօքսիդ	0.012
	Ծծմբի երկօքսիդ	0.018

Ժամանակավոր առաջարկություններ «Վնասակար նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաներ բնակավայրերում, որտեղ բացակայում են մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտարկումները»

Բնակչության քանակը (հազար մարդ)	Ֆոնային կոնցենտրացիաներ (մգ/մ ³)			
	Փոշի	Ծծմբի երկօքսիդ (SO ₂)	Ազոտի երկօքսիդ (NO ₂)	Ածխածնի օքսիդ (CO)
50 -100	0.098	0.007	0.034	1.3
10-50	0.095	0.006	0.033	1.1
<10	0.071	0.006	0.023	0.8

Մթնոլորտային օդի որակի մոնիթորինգի դիտագանգ

4.4 Ջրային ռեսուրսներ

ՀՀ տարածքում ջրային ռեսուրսների ֆոնային աղտոտվածությունը նույնպես վերահսկվում է «Օդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ կողմից:

ՀՀ կառավարության կողմից՝ «Կախված տեղանքի առանձնահատկություններից, յուրաքանչյուր ջրավազանային կառավարման տարածքի ջրի որակի ապահովման նորմերը սահմանելու մասին» որոշմամբ (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75 Ն որոշում): ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի գնահատման համակարգը ջրի քիմիական որակի յուրաքանչյուր ցուցանիշի համար տարբերակում է կարգավիճակի հինգ դաս՝ «գերազանց» (1-ին դաս), «լավ» (2-րդ դաս), «միջակ» (3-րդ դաս), «անբավարար» (4-րդ դաս) և «վատ» (5-րդ դաս): Ջրի քիմիական որակի ընդհանրական գնահատականը ձևավորվում է վատագույն որակ ցուցաբերող ցուցանիշի դասով:

Մակերևութային ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցում ընդգրկված է Հանրապետության 6 ջրավազանային կառավարման տարածքի (Հյուսիսային, Ախուրյան, Հրազդան, Սևան, Արարատյան, Հարավային) ջրային օբյեկտների (գետեր, ջրամբարներ, Արփա-Սևան ջրատարը և Սևանա լիճը) 131 դիտակետ: Ջրի որակը բնութագրվում է ֆիզիկաքիմիական՝ մինչև 45 ինդիկատորային ցուցանիշով (հիմնական անիոններ և կատիոններ, սնուցող նյութեր, ծանր մետաղներ, առաջնային օրգանական աղտոտիչներ), տարեկան 5-12 անգամ հաճախականությամբ:

Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք

Մեղրիգետ գետի ջրի որակը Մեղրի քաղաքից վերև գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով, գետաբերանի հատվածում՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով և ալյումինով /2022թ/:

Կարճևան գետի ջրի որակը գետաբերանի հատվածում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված թթվածնի 5-օրյա կենսաբանական պահանջարկով, ամոնիում իոնով, մոլիբդենով, վանադիումով, կոբալտով, կալիումով, նատրիումով, ընդհանուր անօրգանական ազոտով, սուլֆատ իոնով և կախությամբ չոր նյութերով:

Աճանան (Նորաշենիկ) գետի ջրի որակը Աճանան գյուղից վերև և գետաբերանի հատվածներում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս). Աճանան գյուղից վերև՝ պայմանավորված վանադիումով, գետաբերանում՝ մոլիբդենով, մանգանով, վանադիումով, կոբալտով և սուլֆատ իոնով:

Գեղի գետի ջրի որակը Աջաբաջ գյուղից վերև գնահատվել է «լավ» (2 -րդ դաս), գետաբերանում՝ «միջակ» (3-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով և երկաթով:

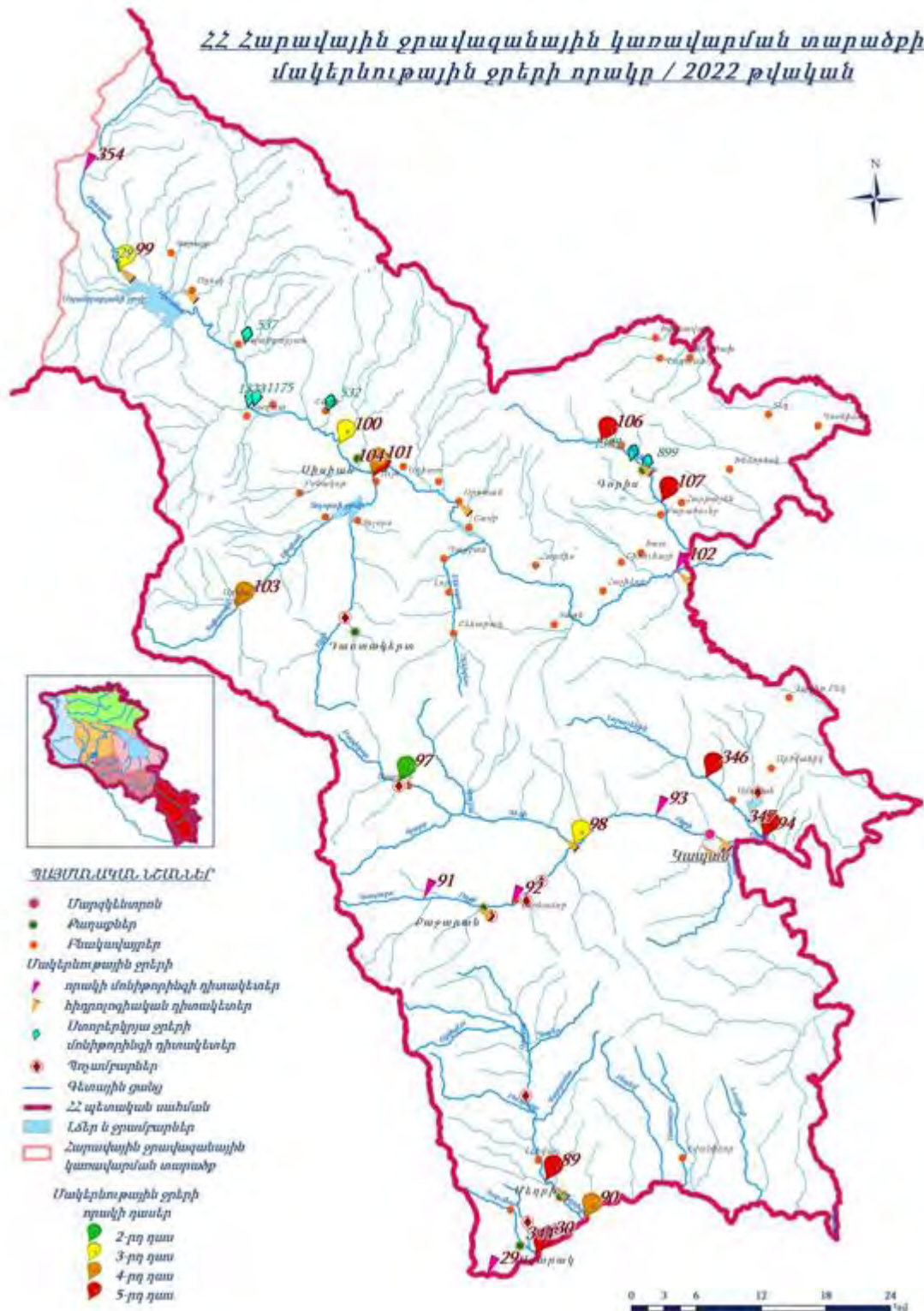
Որոտան գետի ջրի որակը Գորայք գյուղից վերև և Սիսիան քաղաքից վերև գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս). Գորայք գյուղից վերև՝ պայմանավորված մանգանով, Սիսիան քաղաքից վերև՝ պայմանավորված մոլիբդենով, մանգանով և վանադիումով, Սիսիան քաղաքից ներքև՝ «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված մանգանով:

Սիսիան գետի ջրի որակը Արևիս գյուղից վերև գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված ալյումինով, գետաբերանում՝ «վատ» (5-րդ դաս)՝ պայմանավորված մոլիբդենով:

Վարարակ գետի ջրի որակը Գորիս քաղաքից վերև և ներքև ընկած հատվածներում գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս). Գորիս քաղաքից վերև՝ պայմանավորված կախությամբ չոր նյութերով, Գորիս քաղաքից ներքև՝ ամոնիում իոնով:

Որոտան-Արփա ջրատարի ջրի որակը գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս)՝ պայմանավորված սուլֆատ իոնով:

ՀՀ Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածքի
մակերևութային ջրերի որակը / 2022 թվական

4.5 Հողածածկ

Ույծ բնակավայրը գտնվում է ՀՀ Սյունիքի մարզի Միսիանի տարածաշրջանում և պատկանում է չոր տափաստանային բնահողային գոտուն, որտեղ տարածված են շագանակագույն տիպի հողերը, իրենց բազմաթիվ ենթատիպերով: Այս տիպի հողերն ըստ մեխանիկական կազմի հիմնականում միջին կավավազային են և ունեն հետևյալ առանձնահատկությունները. առաջին՝ հումուսի միջին պարունակությունը 2-4% է, երկրորդ՝ քարքարոտ են, երրորդ՝ աչքի են ընկնում խիստ արտահայտված, մասամբ ցեմենտացված

Էյուվիալ-կարբոնատային հորիզոնի առկայությամբ, չորրորդ՝ ունեն թույլ հիմնային և հիմնային ռեակցիա (pH 7.4-8.5), հողի կլանունակությունը 30-35 մգ/էկվիվալենտ է և հինգերորդ՝ ունեն անբարենպաստ ջրաֆիզիկական հատկություններ:

Բուսաշերտը դիտարկվող տարածքում առկա է շինություններից ազատ տեղամասերում: Բուսաշերտի հզորությունը տատանվում է 10 – 15 սմ:

Ծրագրի իրականացման տարածքի հողամասի գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը խառը կառուցապատման է: Ծրագրի իրականացման տարածքի հողերի աղտոտվածության վերաբերյալ տվյալները պաշտոնական տեղեկագրերում բացակայում են, նաև մինչ այժմ ծրագրի իրականացման տարածքում որևէ արտադրական և/կամ գյուղատնտեսական գործունեություն չի իրականացվել, ուստի ծրագրի իրականացման տարածքի հողերը աղտոտված չեն կարող լինել:

Հողային աշխատանքների ժամանակ, գրունտի մշակման աշխատանքներից առաջացող հողային հանույթը և բնահողը կուտակվելու են կազմակերպված շինարարական հրապարակի տարածքում, որոնք հետագայում նախատեսվում են օգտագործել: Հեռացված գրունտի մի մասն օգտագործվելու է հետլիցքի նպատակով, իսկ մնացած հողային զանգվածը կտեղափոխվի տեղական ինքնակառավարման մարմնի հետ համաձայնեցված վայր:

4.6 Կենսաբազմազանություն

4.6.1 Բուսական աշխարհ

Ներկայացվող տարածքը վերընթաց լանդշաֆտային գոտիներից զբաղեցնում է չոր տափաստանային ցածր լեռնային գոտին, որին առանձին տեղամասերում մանավանդ հարավահայաց և անջրդի/ բնորոշ է Կիսաանապատային, իսկ հիմնականում՝ Տափաստանային բուսածածկի տիպը:

Հայցվող տարածքում աճում են տիփկ (*Elymus* L.), այծակն գլանաձև (*Triticum cylindricum*), որոմ բազմամյա (*Lolium perenne* L.) սեզ տողացող (*Elytrigia repens* L.), շյուղափոխ (*Festuca valesiaca* Gaudin), խոզանուկ (*Setaria viridis* (L.) P. Beauv), ռեմերիա (*Roemeria macrostomum* Boiss. et Huet), խոտածաղիկ հարթ (*Herniaria glabra* L.), աովույտ կիսաուլոր (*Medicago hemicycle* Grossh.), զազ խոնարհված (*Astragalus declinatus* Willd.), քարաովույտ երփներանգ (*coronilla varia* L.), սրճիկ (*Hypericum perforatum* L.), մանուշակ գիշերային (*hesperis* L.), տուտղավարդ թավրիզյան (*Alcea flavovirens* var. *tabrisiana*), եզնակող կլորատերև (*bupleurum rotundifolium* L.):

ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակներ չկան:

Պետք է նշել, որ նախատեսվող գործունեության ենթակա և հարակից տարածքներն արդեն իսկ խախտված են և օգտագործվում են մարդու կողմից՝ առկա է տրանսպորտային միջոցների երթևեկություն և աղմուկ, ինչի արդյունքում ներկայացված բուսատեսակները ինչպես նաև ՀՀ կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակները բուն նախատեսվող գործունեության և դրան հարակից տարածքներում բացակայում են:

4.6.2 Կենդանական աշխարհ

Ուսումնասիրվող տարածքի գտնվում է Սիսիանի տարածաշրջանում, որտեղ անողնաշարավոր

կենդանիները բնութագրվում են համամատաքար աղքատ և միատեսակ կազմով: Ծրագրի իրականացման արածաշրջանում հանդիպում են հանդիպում են ճարպիկ մողես (*Lacerta agilis*), որդանման կույր օձ (*Typhlopidae vermicularis*), բազալտի բեկորներով կազմված փոքր անձավում նշվել է կանաչ դողոշ (*Pseudepidalea viridis*): Բզեզներից նշվել է թարախահան (*Meloe proscarabaeus*), բրոնզաբզեզներ (*Cetoniinae* Leach), գատկաբզեզը (*Coccinella magnifica*), թիթեռներից՝ Ագեստիս կապտաթիթեռ (*Aricia Agestis*) և կաղամբաթիթեռ (*Pieris brassicae*): Տարածքում առկա են սովորական դաշտամկան (*Microtus arvalis*) բազմաթիվ բներ, որոնցից բնակեցված երկուսը: Դիտարկվել է նապաստակ (*Lepus europaeus*), ըստ բնակիչների հետ իրականացված քննարկումների՝ տարածքում հայտնի են աղվես և գայլ: Թռչուններից դիտարկվել են սովորական կաչաղակ (*Pica pica*), տնային ճնճղուկ (*Passer domesticus*):

Պետք է փաստել, որ դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում արդեն իսկ առկա է մարդկային գործոնը, առկա է տրանսպորտային երթևեկություն, մեքենաների շարժ և աղմուկ, ինչի պարագայում վայրի կենդանատեսակներ չեն կարող լինել:

Ուսումնասիրվող տարածքը չի առնչվում մշակութային հուշարձանների, պահպանության ենթակա տարածքների, կամ կենսաբազմազանության վտանգված տեսակների հետ:

Պետք է նշել, որ նախատեսվող գործունեության ենթակա և հարակից տարածքներն արդեն իսկ խախտված են և օգտագործվում են մարդու կողմից՝ առկա է տրանսպորտային միջոցների երթևեկություն և աղմուկ, ինչի արդյունքում ներկայացված կենդանատեսակները ինչպես նաև ՀՀ կարմիր գրքում գրանցված կենդանատեսակները բուն նախատեսվող գործունեության և դրան հարակից տարածքներում բացակայում են:

4.7 Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Ծրագրի ազդեցության ենթակա և հարակից տարածքներում չկան ԲՀՊՏ-ներ՝ արգելոցներ, ազգային պարկեր, պետական արգելավայրեր կամ բնության գրանցված հուշարձաններ:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ են նաև բնության հուշարձանները, որոնց ցանկը հաստատվել է ՀՀ կառավարության 14.08.2008թ.-ի N967-Ն որոշմամբ:

ՀՀ Սյունիքի մարզում հաշվառված բնության հուշարձանների վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվությունը ներկայացված է աղյուսակում:

Հուշարձանի անվանումը	Գտնվելու վայրը
1	2
«Սատանա» բնական քանդակ	Սյունիքի մարզ, Գորիս քաղաքից մոտ 1,0 կմ հս-արլ, Գորիս-Ստեփանակերտ խճուղու ձախ կողմում
«Անանուն» ժայռ-մնացուկներ	Սյունիքի մարզ, Գորիս քաղաքի շրջակայքում
«Անանուն» ռելիեֆի փոքր ձևեր	Սյունիքի մարզ, Միսիան քաղաքի հս-արլ եզրին

«Անանուն» ռելիեֆի փոքր ձևեր	Սյունիքի մարզ, Քաջարանի հանքային ջրի աղբյուրից հս-արլ, Ողջի գետի ձախ ափին
1	2
«Մալնի ինտրուզիա» ներժայթուկ	Սյունիքի մարզ, Մեղրիի ենթատարածք, Ալվանք գյուղից մոտ 1-1,5 կմ հս, լքված Մալն գյուղի մոտ
«Անանուն» ապարների մերկացումներ	Սյունիքի մարզ, Երևան-Սիսիան խճուղու 180-181 կմ-ի ձախ և աջ կողմերում
«Խորձոր» V-աձև կիրճ	Սյունիքի մարզ, Խնածախ գյուղից 1.5-2.0 կմ հս-արլ
«Անանուն» երոզիոն ռելիեֆ	Սյունիքի մարզ, Խնածախ գյուղից 2,5 կմ հս-արլ, Բերձոր տանող ճանապարհի ձախ կողմում
«Անանուն» սյունաձև բազալտներ	Սյունիքի մարզ, Հալիձոր գյուղից 2 կմ արմ, Որոտանի կիրճում
1	2
«Անանուն» ապլիտային դայկաներ	Սյունիքի մարզ, Կապան քաղաքից 30-35 կմ հվ
«Հերթ» որմնաքանդակ	Սյունիքի մարզ, Սիսիան քաղաքից 3 կմ հս-արմ, «Շաքի» ջրվեժի մոտ
«Փղի ճտեր» որմնաքանդակ	Սյունիքի մարզ, Կապան քաղաքից մոտ 25 կմ հվ, «Շիկահող» պետարգելոց տանող ճանապարհին
«Անանուն» սյունաձև բազալտներ	Սյունիքի մարզ, Որոտան գյուղի հվ-արմ եզրին
«Անանուն» սյունաձև բազալտներ	Սյունիքի մարզ, Որոտան գյուղի հվ-արմ եզրին
«Շիշբար» (Բաղաքար) դայկա	Սյունիքի մարզ, Բաղաքար գետի աջ և ձախ կողմերում
«Անանուն» բուրգանման մնացուկներ	Սյունիքի մարզ, Վերիշեն գյուղից 2 կմ հս, Գորիս-Խոզնավար ճանապարհի ձախ կողմում
«Սատանի կամուրջ» բնական կամուրջ	Սյունիքի մարզ, Տաթն գյուղից 2,5 կմ հս-արլ
«Բնական թունել»	Սյունիքի մարզ, Քարահունջ գյուղի մոտ, Գորիս-Կապան խճուղու վրա
«Ագարակի» բրածո ֆլորա	Սյունիքի մարզ, Ագարակ քաղաք
«Շամբի» բրածո ֆլորա և ֆաունա	Սյունիքի մարզ, Շամբ գյուղից 500 մ հս-արմ, Որոտան գետի ձախ ափին, 1300 մ բարձրության վրա
«Ծաղկարի» լիճ	Սյունիքի մարզ, Զանգեզուրի լեռնաշղթայի կատարային հատվածում, Ծաղկարի գետի վերնամասում, Քաջարան քաղաքից մոտ 10 կմ հվ-արմ, ծ.մ-ից 3271,5 մ բարձրության վրա
«Կապուտան» (Գոգի) լիճ	Սյունիքի մարզ, Քաջարան գետի ակունքներում, Քաջարան քաղաքից մոտ 5-6 կմ հվ-արմ, ծ.մ-ից 3202 մ բարձրության վրա
«Անտակ» լիճ	Սյունիքի մարզ, Բոնակոթ գյուղի Զարդով ջրամբարից 1 կմ հս-արմ
«Գազանա» լիճ	Սյունիքի մարզ, Գեղի գյուղի ակունքներում, Գեղի գյուղից մոտ 9 կմ հս-արլ, ծ.մ-ից 3111,8 մ բարձրության վրա

«Կապույտ» լիճ	Սյունիքի մարզ, Մեղրի գետի ակունքներում, Լիճք գյուղից մոտ 8 կմ հս-արմ
«Բերդալիճ» լիճ	Սյունիքի մարզ, Ծղուկ գյուղից 13 կմ հս-արլ, ծ.մ-ից 3005, 7 մ բարձրության վրա
«Կապուտջուղ» ջրվեժներ	Սյունիքի մարզ, Քաջարան քաղաքից 3.0 կմ արմ, Կապուտջուղ գետակի վրա
«Շինուհայր» ջրվեժ	Սյունիքի մարզ, Որոտան գետի ձախ կողմում, Հին Շինուհայրից 0.5 կմ հս-արմ
«Աղվան» ջրվեժ	Սյունիքի մարզ, Մեղրի գետի ձախ վտակ Մալն գետակի, լքված Մալն գյուղից 2.0 կմ հվ-արլ

1	2
«Վարդանիձոր» ջրվեժ	Սյունիքի մարզ, Վարդանիձոր գյուղից 2.5 կմ հս-արմ, Բերդաքար գետի Վարդանիձոր վտակի վրա
«Աջիբաջ» ջրվեժ	Սյունիքի մարզ, Գեղի գետի ձախակողմյան Աջիբաջ վտակի վրա, համանուն գյուղից 4 կմ հս-արմ
«Շաքի» ջրվեժ	Սյունիքի մարզ, Որոտան գետի ձախակողմյան Շաքի վտակի վրա
«Պատավաձոր» ջրվեժ	Սյունիքի մարզ, Բերդաքար գետի ձախակողմյան վտակի վրա, Վարդանիձոր գյուղից 3 կմ հս-արմ
Մբ. Վարդան եկեղեցու քարայր կացարանի և աղբյուրի համալիր	Սյունիքի մարզ, Անգեղակոթ գյուղից 0.5 կմ արմ, Անգեղակոթ-Շաղաթ ճանապարհից աջ
Արծվանիկ գյուղի բնական քարանձավներ	Սյունիքի մարզ, Արծվանիկ գյուղից 3 կմ հվ, Երիցավանքի շրջակայքում
«Որոտան» բնապատմական համալիր	Սյունիքի մարզ, Որոտան գյուղի հվ-արմ եզրին աջ ու ձախ ափերին
Հին Գորիսի («Կյորես») հրաբխային ապարներ	Սյունիքի մարզ, Գորիս քաղաքի արլ մասում, Վարարակ գետի ձախ ափին
«Մեղրիի սոսի»	Սյունիքի մարզ, քաղ. Մեղրի
«Շիբլյակ»	Սյունիքի մարզ, Կապան քաղաք, Առաջաձոր տեղամասում, 800-900 մ բարձրության վրա
«Սֆագնումային մամուռներ»	Սյունիքի մարզ, Գոռայք գյուղից 5-6 կմ հս, Որոտանի լեռնանցքի մոտ
«Զրաղացի» աղբյուրներ	Սյունիքի մարզ, Անգեղակոթ գյուղի հվ-արմ մասում, ծ.մ-ից 1770 մ բարձրության վրա
«Ծործոր» աղբյուրներ	Սյունիքի մարզ, Անգեղակոթ գյուղից 4 կմ հեռավորության վրա, Ծործոր գետի աջ ափին, ծ.մ-ից 1650 մ բարձրության վրա
«Վարդանաձորի» աղբյուրներ	Սյունիքի մարզ, Անգեղակոթ գյուղից 17 կմ հվ-արմ, Սիսիան-Նախիջևան ավտոճանապարհից 160 մ ներքև
«Սմբուլի» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Անգեղակոթ գյուղից հվ-արլ մասում, ծ.մ-ից 1740 մ բարձրության վրա
«Անապատի» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Անգեղակոթ գյուղի հարավային

	ծայրամասում, ծ.մ-ից 1840 մ բարձրության վրա
«Զրադացի» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Բարձրավան գյուղից 0.5 կմ հս-արմ, ծ.մ-ից 1350 մ բարձրության վրա
«Սնջուր» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Գեղի գյուղի հս ծայրամասում, Գեղի գետի ձախ ափին, ջրաղացի և կամրջի միջև, ծ.մ-ից 1600 մ բարձրության վրա

1	2
«Արքայից» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Դավիթ Բեկ գյուղի հս ծայրամասում, Քաշունի գետի կիրճի աջ ափին, ջրաղացի և կամրջի միջև, ծ.մ-ից 1065 մ բարձրության վրա
«Քյահրիզ» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Նոնաձոր գյուղից 1.5 կմ հս-արլ, ծ.մ-ից 670 մ բարձրության վրա
«Անանուն» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Շաքի գյուղի հս-արմ ծայրամասում, ծ.մ-ից 1685 մ բարձրության վրա
«Մեծ Նավի» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Շինուհայր գյուղից 0.5 կմ հս-արմ, ճամփեզրին, խաչքարի մոտ
«Որոտան» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Որոտան գյուղի հս ծայրամասում
«Կաթնաղբյուր» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Տանձավեր գյուղի հվ-արմ ծայրամասում, անտառի եզրին, Քաշունի գետի աջ ափին, ծ.մ-ից 1570 մ բարձրության վրա
«Սպիտակջուր» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Տանձատափ գյուղից 1.4 կմ հվ, անանուն գետակի ձախ ափին, ծ.մ-ից 1480 մ բարձրության վրա
«Շոան» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Քաշունի գյուղից 1.2 կմ հվ-արլ, ծ.մ-ից 1930 մ բարձրության վրա
«Ներքին» աղբյուր	Սյունիքի մարզ, Քարահունջ գյուղի հվ մասում, սողանքի մարմնի աջ կողմում, ծ.մ-ից 1250 մ բարձրության վրա

4.8 Սոցիալական պայմանները

Սյունիքի մարզը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքի հարավում: Մարզը հյուսիսից սահմանակից է Վայոց ձորի մարզին, հարավից՝ պետական սահմանով սահմանակից է Իրանին (սահմանի երկարությունը 42 կմ է), արևմուտքից՝ Նախիջևանին և արևելքից՝ Արցախին: Սյունիքի մարզը զբաղեցնում է Զանգեզուր բնաշխարհի տարածքը, որը ներառում է Որոտան, Ողջի գետերի վերին ու միջին հոսանքների ավազանը և Զանգեզուրի՝ Մեծ Կովկասից հետո Հարավային Կովկասում ամենաբարձր լեռնաշղթայի, արևելյան լանջերը: Մարզի ամենաբարձր լեռնագագաթը Կապուտջուղն է (3 906 մ), իսկ ամենացածր վայրը՝ Մեղրու կիրճը

(Արաքսի հովիտ 380մ): Ծովի մակերևույթից 3 250 մ բարձրության վրա՝ Կապույտ լճից սկիզբ է առնում Մեղրի գետը, իսկ Կապուտջուղ լեռան հալոցքաջրերից՝ Կապուտջուղ գետը, որի հետ Քաջարանց գետի միահյուսումից կազմավորվում է Ողջի գետը:

Սյունիքի մարզը, գրավելով ռազմավարական և աշխարհաքաղաքական նշանակության կարևոր դիրք, ունենալով բնահումքային հարուստ պաշարներ, ար-տադրական մեծ ներուժ և հանդիսանալով հանրապետության ամենախոշոր վարչական ու տնտեսական մարզերից մեկը, միաժամանակ մնում է համեմատաբար քիչ բնակեցված և տնտեսապես թույլ յուրացված, ինչը մասամբ պայմանավորված է մայրաքաղաքից ունեցած մեծ հեռավորությամբ և տրանսպորտային հաղորդակցության այլընտրանքային միջոցների բացակայությամբ:

Օգտակար հանածոներով ամենահարուստ մարզն է: Դրանցից կարևորագույններն են՝ 17 գունավոր (պղինձ, մոլիբդեն, ցինկ և այլ գունավոր) և թանկարժեք (ոսկի, արծաթ) մետաղների հանքաքարերը, ինչպես նաև ոչ մետաղային օգտակար հանածոների մի ամբողջ շարք (շինարարական և երեսապատման քարեր, բազալտային հումք, կրաքարի և այրվող թերթաքարերի, մարմարի, գրանիտի, պերլիտի և դիատոմիտների պաշարներ): Մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողը արդյունաբերության և գյուղատնտեսության ոլորտներն են:

Մարզի արդյունաբերության հիմնական ճյուղը հանքարդյունաբերությունն է, սննդամթերքի և էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը: Մարզում արտադրվող էլեկտրաէներգիայի գերակշիռ մասը բաժին է ընկնում Որոտանի ՀԷԿ-ի կասկադին: Գյուղատնտեսությունը հիմնականում մասնագիտացած է բուսաբուծության (մասնավորապես՝ հացահատիկային մշակաբույսերի և կարտոֆիլի արտադրություն) և անասնաբուծության (մասնավորապես՝ խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիների բուծում) մեջ:

Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային և էլեկտրատրանս-պորտով (ճոպանուղի): Մարզի տարածքով է անցնում Հայաստանն Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ կապող ավտոմայրուղին, որն էական դեր ունի մարզի տնտեսության զարգացման գործում: 2008թ. շահագործման է հանձնվել «Կապան-Ծավ-Մեղրի» ռազմավարական նշանակություն ունեցող ավտոմայրուղին, որը, որպես այլընտրանք «Կապան-Քաջարան-Մեղրի» միջպետական ճանապարհին՝ տեխնիկական ցուցանիշներով գերազանցում է վերջինիս: Մարզով են անցնում Արցախը Հայաստանին կապող կարևոր ավտոմայրուղին և Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը ցամաքային անմիջական կապով Հայաստանին կապող միակ ճանապարհը:

Կապան քաղաքը (2021թ. տարեսկզբին՝ 42.0 հազ. մարդ) գտնվում է Խուստուփ լեռան ստորոտում (3201 մ), Երևանից 301 կմ հեռավորության վրա: Տնտեսության առաջատար ոլորտն

արդյունաբերությունն է, ընդհանուր ծավալում գերակշռողը հանքարդյունաբերությունն է, որից կարևորագույններն են գունավոր և ազնիվ մետաղների արդյունահանումը: Որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն նաև մշակող արդյունաբերությունը (սննդամթերքի, մանածագործական արտադրատեսակների ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների, ալյումինե և մետաղապլաստիկ իրերի, բնափայտի մշակման ու փայտե արտադրատեսակների, կահույքի և էլեկտրական արտադրության) և էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը:

Քաջարան քաղաքը (2021թ. տարեսկզբին՝ 6.9 հազ. մարդ), գտնվում է Երևանից 326 կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոնից՝ 25 կմ:

ՀՀ գունավոր մետալուրգիայի կենտրոնն է՝ պղնձի և մոլիբդենի հզոր հումքային բազա հանդիսացող հազվագյուտ հանքավայրի շահագործման հիման վրա: Տնտեսության հիմնական և առաջատար ճյուղը հանքարդյունաբերությունն է: Քաղաքի տնտեսության մեջ իր բաժինն ունի նաև մշակող արդյունաբերությունը, որում 18 առանձնանում են սննդամթերքի և պատ-բաստի մետաղե արտադրատեսակների արտադրությունը:

Գորիս քաղաքը (2021թ. տարեսկզբին՝ 19.9 հազ. մարդ), գտնվում է Երևանից 236 կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոնից՝ 65 կմ, տնտեսության հիմնական ճյուղն արդյունաբերությունն է: Հիմնականում զարգացած են էլեկտրաէներգիայի արտադրությունը, սննդամթերքի, մանածագործական արտադրատեսակների, կարի, ալյումինե և մետաղապլաստիկ իրերի, բնափայտի մշակման ու փայտե արտադրատեսակների և էլեկտրասարքավորանքի արտադրությունները:

Սիսիան քաղաքը (2021թ. տարեսկզբին՝ 14.4 հազ. մարդ), գտնվում է Երևանից 201 կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոնից՝ 110 կմ, տնտեսության ծավալում գերակշռողն էլեկտրաէներգիայի արտադրությունն է, որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն նաև այլ ոչ մետաղական հանքային արտադրատեսակների և սննդամթերքի արտադրությունները:

Դաստակերտ քաղաքը (2021թ. տարեսկզբին՝ 0.3 հազ. մարդ), գտնվում է Երևանից 221 կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոնից՝ 130 կմ: Աշխատանքներ են տարվում պղնձի և մոլիբդենի հանքերը վերագործարկելու համար:

Մեղրի քաղաքը (2021թ. տարեսկզբին՝ 4.2 հազ. մարդ), գտնվում է Երևանից 376 կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոնից՝ 75 կմ, տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռողը մշակող արդյունաբերությունն է: Որոշակի տեսակարար կշիռ ունեն էլեկտրաէներգիայի և մրգերի պահածոների ու հյութերի արտադրությունը:

Ագարակ քաղաքը (2021թ. տարեսկզբին՝ 4.1 հազ. մարդ), գտնվում է Երևանից 388 կմ հեռավորության վրա, մարզկենտրոնից՝ 87 կմ, տնտեսության առաջատար ոլորտը հանքարդյունաբերությունն է, որից կարևորագույնը գունավոր մետաղների արդյունահանումն է:

Քաղաքի տնտեսության զարգացումը կապված է պոնձամոլիբդենային արտադրության հետ: Ազարակում են գտնվում Հայաստան-Իրան սահմանային և մաքսակետերը:

2021 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ Սյունիքի մարզի ամբողջ բնակչությունը կազմել է 135.8 հազ.մարդ, որից քաղաքային բնակչությունը՝ 91.8 հազ.մարդ, գյուղականը՝ 44.0 հազ.մարդ:

Արդյունաբերական արտադրանքը 2021թ.-ի հունվարի 1-ի դրությամբ կազմել է 359754.9 մլն.դրամ, արդյունաբերական արտադրանքի ֆիզիկական ծավալի ինդեքսը՝ 102.8%: Ըստ արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը ըստ արտադրության բաժինների ներկայացված է հետևյալ կերպ. հանքագործական արդյունաբերություն – 301645.8 մլն.դրամ, մշակող արդյունաբերություն – 32924.3 մլն.դրամ, էլեկտրաէներգիայի, գազի, ջրի արտադրություն և բաշխում – 24019.9 մլն.դրամ, ջրամատակարարում, կոյուղի և թափոնների կառավարում և վերամշակում – 1164.9 մլն.դրամ:

4.9 Պատմամշակութային հուշարձանների ցանկ

Այս հոդվածը ներկայացնում է Սյունիքի մարզի Ույծ բնակավայրի պատմության և մշակույթի հուշարձանների ցանկը, որը **2002** թ. հաստատվել է Հայաստանի կառավարության կողմից: Ցանկում ներառված է ընդամենը 69 հուշարձան (10 միավոր):

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Ամրոց	մ.թ.ա. 3 հզ վերջ - 1 հզ 1-ին կես, միջնադար	գյուղից 1 կմ հս-ան, Գիժ գետի աջ ափին, 6-ից ավելի բլուրների վրա
Բնակատեղի	մ.թ.ա. 3 հզ վերջ - 1 հզ 1-ին կես, միջնադար	
Դամբարանադաշտ	մ.թ.ա. 3 հզ վերջ - 1 հզ կես	բնակատեղիի տարածքում և պարիսպներից դուրս
Ամրոց	միջնադար	գյուղի հս եզրին, բլրի գագաթին
Գերեզմանոց	16-20 դդ.	ամրոցի տարածքում
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	1623 թ.	
Տապանաքար	1660 թ.	
Տապանաքար Աղիբեկի	1605 թ.	
Տապանաքար Ապարզարի	1645 թ.	
Տապանաքար Ավիի	16 դ.	
Տապանաքար Գանջիի	1577 թ.	
Տապանաքար Էվազի	1660 թ.	
Տապանաքար Հովհաննեսի	1712 թ.	
Տապանաքար Ղարամի	1581 թ.	
Եկեղեցի	ուշ միջնադար	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Բնակելի քարայր	ուշ միջնադար	գյուղի աե եզրին, Անապատ գյուղատեղի տանող ճանապարհից ձախ
Բնակելի քարայր	ուշ միջնադար	գյուղի աե եզրին
Գերեզմանոց	ուշ միջնադար - 20 դ.	գյուղի աե եզրին
Խաչքար	16 դ.	
Խաչքար	16 դ.	
Խաչքար	16 դ.	
Տապանաքար	1550 թ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	1637 թ.	
Տապանաքար	1637 թ.	
Տապանաքար	1654 թ.	
Տապանաքար	1655 թ.	
Տապանաքար Անանի	1657 թ.	
Տապանաքար Բինեաթի	1668 թ.	
Տապանաքար Գոհարի	1673 թ.	
Տապանաքար Չոհրապի	1657 թ.	
Տապանաքար Էվազի	1561 թ.	
Տապանաքար Էտիի	1541 թ.	
Տապանաքար Խանումի	1675 թ.	
Տապանաքար Խեչումի	1554 թ.	
Տապանաքար Կարապետի	1514 թ.	
Տապանաքար Մարգարի	1657 թ.	
Տապանաքար	1624 թ.	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Միևասի		
Տապանաքար Միրադի և Գոգալի	1657 թ.	
Տապանաքար Մելիքի	1673 թ.	
Տապանաքար Մկրտչի	1641 թ.	
Տապանաքար Շահբազի	1708 թ.	
Տապանաքար Պալի	16-17 դդ.	
Տապանաքար Պաշարաթի	1665 թ.	
Տապանաքար Պապի	1671 թ.	
Տապանաքար Սաթանդուլի	16 դ.	
Տապանաքար Տաթլուի	1671 թ.	
Տապանաքար Փիրիբեկի	1573 թ.	
Գյուղատեղի Անապատ	13-17 դդ.	գյուղից մոտ 2 կմ հս-ան
Գերեզմանոց	13-17 դդ.	
Խաչքար	13 դ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար Հախնազարի	16-17 դդ.	
Դամբարանադաշտ	մ.թ.ա. 2-1 հազ.	գյուղից հս-ան, Աղիտու գյուղից 1.5 կմ ամ
Եկեղեցի «Թևանի սուրբ»	5-7 դդ.	գյուղից մոտ 500 մ ան, ճանապարհի աջ կողմում
Եկեղեցի Սբ. Գևորգ	1617 թ.	գյուղի մեջ
Գերեզմանոց	ուշ միջնադար	եկեղեցու մոտ
Խաչքար	1527 թ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	
Տապանաքար	16-17 դդ.	

հուշարձան	կառուցված	վայր, հասցե
Ստեփանոսի		
Խաչքար	9-10 դդ.	ագուցված է եկեղեցու հս ճակատին
Խաչքար	9-10 դդ.	ագուցված է եկեղեցու հս պատին, ներքուստ
Հուշարձան Երկրորդ աշխարհամարտում զոհվածների	1970 թ.	գյուղի մեջ

4.10 Թափոնների կառավարում

Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում առաջացող թափոնների տեսակները և քանակները՝

	Անվանումը	Վտանգավոր - բնության դասը	Ծածկագիրը ըստ «Թափոններ ընթացակարգի»	Քանակը, ամբողջ շինարարությ անհամար
1.	Շինարարական աղբ	IV	9120060001004	840 մ ³
2.	տարածքում առաջացած կենցաղային չտեսակավորված աղբ(բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)	IV	9120040001 00 4	9մ ³

Շինարարական աղբը ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր: Կրթահամալիրի շահագործման ընթացքում կառաջանա կենցաղային աղբ, որը պայմանագրային հիմունքներով կտեղափոխվի համապատասխան ընկերության կողմից:

5.ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆՆ ՈՒ ՓՈԽՀԱՏՈՒՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Շինարարական աշխատանքները պետք է կատարել պահպանելով պետ. նորմերը, կանոնները, ստանդարտները, ինչպես նաև նախագծի տեխնիկական պայմանները: Բոլոր տիպի թափնված աշխատանքների համար պետք է կազմել թափնված ախատանքների ակտ տեխնիկական հսկողություն իրականացնող մարմնի կողմից հաստատված:

Շին. հրապարակը կազմակերպելիս ղեկավարվել քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից հաստատված դրույթներով, շին. հրապարակի հակահրդեհային անվտանգության պատասխանատվությունը կրում է անմիջապես շինարարության ղեկավարը կամ նրան փոխարինող անձը:

Երեկոյան ժամերին դադարեցնել աղմկոտ աշխատանքների կատարումը:

5.1 Ռիսկերի գնահատում

Ներկայացվող գործունեության իրականացման ժամանակ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները հիմնականում կապված են՝

- փորման բեռնման աշխատանքների,
- հողային զանգվածների տեղափոխման,
- շինարարական տեխնիկայի շահագործման,
- ջրամեկուսացման համար օգտագործվող նյութերի օգտագործման,
- բետոնային աշխատանքների հետ:

Թվարկված աշխատանքների ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով նախատեսված են բնապահպանական միջոցառումներ, որոնք ներառված են բնապահպանական կառավարման պլանում:

Սույն հայտում բերված են հիմնական բնապահպանական միջոցառումները ըստ ազդեցության ուղղությունների:

5.2 Արտանետումների աղբյուրները

Ներկայացվող աշխատանքների կատարման ընթացքում հիմնական ռիսկերը կապված են արտանետումների հետ, որոնց ցանկը բերված է ստորև՝

- փոշու արտանետումներ հիմքերի փորման ընթացքում
- դիզելային վառելիքի արտանետումներ շինարարական տեխնիկայի շահագործման ժամանակ:

5.3 Բնապահպանական միջոցառումների ընդհանուր նկարագրություն

5.3.1 Մթնոլորտային օդ

Օդային ավազանը աղտոտումից պահպանելու համար նախատեսված են՝

- կառուցապատման ենթակա տարածքը ցանկապատել
- շինությունների ծածկում անթափանց թաղանթով, համապատասխան բարձրության
- շինարարական աշխատանքների /փոշի առաջացման աշխատանքներ/ ընթացքում անհրաժեշտ է իրականացնել ջրցան,
- պարբերաբար ստուգել շինարարական տեխնիկայի և փոխադրամիջոցների տեխնիկական վիճակը և իրականացնել կարգադրում:
- շինարարական նյութերի (հատկապես սորուն շինարարական նյութերի դեպքում, ինչպիսիք

են ավագը, խիճը, հողը և այլն) տեղափոխումը պետք է իրականացվի փակ ծածկով մեքենաներով.

- իրականացնել շինտեխնիկայի անվադողերի լվացում շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ
- սորուն նյութերի պահեստները ծածկել համապատասխան բարձրությամբ թաղանթով, ինչը կանխարգելում է փոշու տարածումը:

5.3.2 Ջրային ռեսուրսներ

Ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման նպատակով նախատեսվել են հետևյալ միջոցառումները.

- ջրցանի ծավալները հաշվարկվում են այնպես, որ չառաջանան մակերևութային հոսքեր և ջուրը բավականացնի միայն փոշենստեցման համար,
- տարածքի հոսքերը կմիավորվեն մեկ բակային ցանցում և կմիացվեն սելավային ջրացանցին:
- անձրևների ժամանակ առաջացող շինարարական հոսքաջրերը կուղորդվեն պարզարան: Անձրևաջրերի նստեցման պարզարանը գտնվում է շինարարական հրապարակին կից, իրենից ներկայացնում է պլաստմասե 25խմ ծավալով տարողություն, որի ծավալը ընտրվել է հաշվի առնելով, որ շինարարական աշխատանքները միաժամանակ կիրականացվեն 500քմ մակերեսով տարածքի վրա: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում, պարզեցված ջուրը կօգտագործվի տարածքի ջրցանման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինադր:

5.3.3 Հողային ռեսուրսներ

Հողային ռեսուրսների պահպանության համար նախատեսվում են.

- Շինարարական նյութերը կտեղադրվեն բետոնապատ մակերեսի վրա,
- Հողի բերրի շերտը պահպանելու նպատակով նախատեսվում է առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 08.09.2011թ.-ի թիվ 1396-Ն որոշմամբ հաստատված Հողի բերրի շերտի օգտագործման կարգով և 02.12.2017թ.-ի թիվ N404 որոշմամբ, մասնավորապես նախատեսել հետևյալ միջոցառումները.
- Շինարարական սարքավորումներից նավթանյութերի արտահոսքի հավանականությունը նվազեցնելու նպատակով, անհրաժեշտ է, որ այդ տարածքներում ապահովվի սարքավորումների և մեքենաների պատշաճ տեխնիկական վիճակ:
- Այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար պետք է տեղադրել ավագ կամ մանրախիճ: Այն դեպքերում, երբ մեքենաներից և սարքավորումներից կլինի վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսք, ապա պետք է փոված ավագը կամ մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր և այն փոխարինել նորով:
- աշխատանքների ավարտից հետո կմաքրվեն բոլոր տարածքները և առաջացած թափոնները կտեղափոխվեն ինքնակառավարման մարմնի կողմից հատկացված աղբավայր,

- տարածքը կբարեկարգվի և կմաքրվի շինադրից:
- համաձայն ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի N 438 որոշման 43-րդ կետի՝ ՈՀիմնարկները, իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք աշխատանքների կատարման ժամանակ պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ մշակութային արժեք ունեցող հնագիտական և մյուս օբյեկտների հայտնաբերման պահից պարտավոր են դադարեցնել աշխատանքները և դրա մասին անհապաղ հայտնել լիազորված մարմնին:

5.3.4 Արտակարգ իրավիճակների պատրաստվածությունը

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակներն են՝

Հրդեհի առաջացումը

Հեղուկ նյութերի արտահոսքը

Աշխատողների վնասվածքները

Շահագործվող տեխնիկայի հետ վթարները:

Արտակարգ իրավիճակներին արագ արձագանքելու համար նախատեսված են հետևյալ միջոցառումները՝

Մինչ աշխատանքների սկիզբը ոլոր աշխատողները, այդ թվում նաև վարորդները, անցնում են հրահանգավորում ըստ աշխատանքի անվտանգության կանոնների: Հրահանգավորումը իրականացնում է աշխատանքների ղեկավարը:

Մինչ աշխատանքների սկիզբը շինարարական հարթակը և տրանսպորտային միջոցները հազեցվում են հրդեհաշիջման առաջնային միջոցներով ու դեղարկովիկով, իսկ աշխատողներն անցնում են դրանց ճիշտ օգտագործմանն, ինչպես նաև առաջին բուժօգնության ցուցաբերմանն ուղղված հրահանգավորում:

Հեղուկ նյութերը տեղափոխվելու են շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահվելու են հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար:

Բոլոր աշխատողներին տրվելու են անհատական պաշտպանության միջոցներ: Հնարավոր վնասվածքների դեպքում տուժածին կցուցաբերեն առաջին բուժօգնության, ապա, անհրաժեշտության դեպքում, կտեղափոխվի քաղաքի մոտակա բժշկական հաստատությունը:

Ըստ նախնական գնահատման, ապահովվելով նշված միջոցառումների պատշաճ մակարդակով իրականացումը, կարելի է արտակարգ իրավիճակների ռիսկը հասցնել նվազագույնի, իսկ առաջացման դեպքում արագ և արդյունավետ հակազդել դրանց:

5.3.5 Հակահրդեհային միջոցառումներ

ա) մշտապես իրականացնել շինարարական հրապարակի, բաց պահեստների հակահրդեհային միջտարածությունների ժամանակին մաքրում հրդեհավտանգ թափոններից և աղբից, քանի որ հակահրդեհային միջտարածությունները չեն կարող օգտագործվել նյութերի, սարքավորումների, տարաների պահեստավորման, ավտոտրանսպորտային տեխնիկայի կայանման համար,

բ) հրդեհաշիջման համար նախատեսված ջրաղբյուրների ճանապարհները և անցումները

պետք է միշտ ազատ լինեն, շինարարության ընթացքում ճանապարհների փակման դեպքում, ջրային աղբյուրներին մոտենալու կամ այդ հատվածով անցնելու նպատակով տեղադրել շրջանցման ուղղությունը ցույց տվող ցուցանակներ,

գ) շինարարական աշխատանքների տեղամասերում տեղադրել հրդեհաշիջման սկզբնական միջոցներ, փակցնել հակահրդեհային անվտանգության պաստառներ, հրդեհների մասին ուղեցույց-հիշեցումներ և այլն:

դ) անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների ժամանակ թույլ չտալ շինարարական տեխնիկայի գերբեռնված աշխատանք, խստորեն հետևել տեխնոլոգիայի ընթացակարգին, անդորրի պայմաններում դադարեցնել շինարարական տեխնիկայի աշխատանքը:

5.3.6 Աղմուկի և թրթռումների ազդեցություն

Աղմուկի մակարդակներ գնահատվում են շինարարության ընթացքում, աղմուկի հնարավոր մակարդակները չեն գերազանցի ՀՀ ազգային նորմերը: Աղմուկի մակարդակը կկառավարվի համապատասխան մեղմացնող միջոցառումների իրականացմամբ Հնարավոր բոլորների դեպքում կիրականացվեն աղմուկի և թրթռումների մակարդակների գործիքային չափագրումներ:

Տարածքում աղմուկի առաջացման աղբյուրներն են՝

Ավտոտրանսպորտը և շինարարությունը

Աղմուկից պաշտպանվող օբյեկտ հանդիսանում է գյուղը, որը գտնվում է հայցվող տարածքից զգալի հեռավորության վրա:

Քանի որ մոտակա գյուղը գտնվում է աղմուկի աղբյուրից բավականին հեռու, ապա աղմուկի մակարդակը հաշվարկվում է սանիտարա-պաշտպանիչ գոտու սահմանին (հեռավորությունը աղմուկի աղբյուրից 500մ):

Տարածքում տեխնիկայի և բեռնատար տրանսպորտի աշխատանքներից գումարային հաշվարկային ձայնային բնութագիրը $LA_{էկվ}$ սահմանված է 79ԴԲԱ (համաձայն գործող նորմերի):

Աղմուկի մակարդակը աղմուկից պաշտպանող տարածքի հաշվարկային կետում որոշվում է՝

$$LA_{տար} = LA_{էկվ} - \Delta LA_{հեռ} - \Delta LA_{էկր} - \Delta LA_{կանաչ}$$

Որտեղ՝

$LA_{էկվ}$ - աղմուկի աղբյուրի ձայնային բնութագիրը, $LA_{էկվ} = 79$ ԴԲԱ

$\Delta LA_{հեռ}$ - աղմուկի մակարդակի նվազումը հաշվարկային կետի և աղմուկի աղբյուրի միջև հեռավորությունից կախված

$\Delta LA_{հեռ} 500$ մ-ի վրա կազմում է 28ԴԲԱ

$\Delta LA_{էկր}$ - աղմուկի մակարդակի նվազումը էկրանով: $\Delta LA_{էկր} = 14$ ԴԲԱ

Կրթահամալիրի տարածքը տվյալ դեպքում ծառայում է որպես էկրան:

$\Delta LA_{կանաչ}$ - աղմուկի մակարդակի նվազումը կանաչ շուրջով,

$\Delta LA_{կանաչ} = 0$ ԴԲԱ: Աղմուկի մակարդակը սանիտարա-պաշտպանիչ

գոտու սահմանին կկազմի՝ $LA_{տար} = LA_{էկվ} - \Delta LA_{հեռ} - \Delta LA_{էկր} - \Delta LA_{կանաչ} = 79 - 28 -$

$14 = 37$ ԴԲԱ

Հաշվի առնելով կրթահամալիրի հեռավորությունը մոտակա բնակավայրերից մեկ հերթափոխով աշխատանքային ռեժիմը՝ գումարային

հաշվարկային ձայնային բնութագիրը շրջակա բնակավայրերի տարածքում կլինի բնակելի գոտիների համար սահմանված նորմերից /45ԴԲԱ/ շատ ցածր:

Աղմուկի մակարդակը գիշերային ժամերին գտնվում է նորմերի սահմաններում նկատվում է 32դԲԱ (նորման 35դԲԱ):

Աղմուկի մակարդակը նվազեցնելու համար նախատեսվում է՝

- խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգալուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը;
- Աղմկահարույց աշխատանքներն հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին:
- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- շինարարական աշխատանքներում ներգրավել ժամանակակից աղմուկի առաջացման ցածր ցուցանիշներ ունեցող տեխնիկական միջոցներ, ինչպես նաև դրանք շահագործել տեխնիկական նորմալ վիճակում:
- պարբերաար ստուգել և կարգադրել տեխնիկական միջոցների և ավտոտրանսպորտի շարժիչները, բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը
- շինարարական տեխնիկական միջոցների ընտրության ժամանակ հատուկ ուշադրություն դարձնել դրանց աղմուկի մակարդակին:
- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն համապատասխան խլացուցիչներով:

5.3.7 Թափոնների կառավարում

Կրթահամալիրի կառուցման ընթացքում թափոնների ճիշտ կառավարման համար կարևոր են հետևյալ միջոցառումների իրականացումը.

- Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:

- Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից
- Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել
- Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը;
- Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;
- Վտանգավոր Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը

Միջնակարգ դպրոցի կառուցման ընթացքում առաջացող շինարարական աղբն ամբողջությամբ տեղափոխվելու է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հատկացված վայր:

5.3.8 Տարածքի բարեկարգում կանաչապատում

Նախագծով նախատեսված շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կառուցապատումից ազատ տարածքը բարեկարգել և կանաչապատել:

Կանաչապատման աշխատանքներն կիրականացվեն ՀՀ կառավարության 08.02.2018 թվականի N 108-Ն որոշման պահանջների համապատասխան:

Այն տեղամասերում, որոնք ենթակա են հնարավոր ազդեցության, տնկված ծառաթփուտային բուսականության բարձր աճը և կպչողականությունն ապահովելու նպատակով նախատեսվում է իրականացնել մոնիթորինգ:

Բոլոր բնապահպանական միջոցառումները ներառված են շինարարության նախահաշվի մեջ և կիրականացվեն շինարարական կազմակերպության կողմից:

6. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՅՄԱՆ ՊԼԱՆ

Միջնակարգ դպրոցի շինարարական աշխատանքների իրականացման ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելման/մեղմացման ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումները.

1. Մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի (փոշի, CO, NOx և այլն) արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ

2. Փոշենստեցման նպատակով նախատեսվում է իրականացնել տարածքի ջրցանում տարվա շոգ և չոր եղանակներին, օրեկան 2-3 անգամ:
3. Օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ
4. Աղմուկի և թրթռումների մշտադիտարկումներ՝ երեք ամիսը մեկ հաճախականությամբ

Բնապահպանական միջոցառումների համար նախատեսվում է տարեկան մասնահանել 350 հազ. դրամ, ամբողջ շինարարության ընթացքում 600 հազ. դրամ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում կիրականացվեն մշտադիտարկումներ ուղղված շինհրապարակի որակի, բանվորական հագուստի կուլտուրայի, անվտանգության կանոնների պահպանման:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	ՊԱՐԱՄԵՏՐԵՐ	ՄԵՂՄԱՑՆՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՍՏՈՒԳԱԹԵՐԹԻԿ
Ընդհանուր դրույթներ	Նախագգուշացումներ և աշխատողների անվտանգություն	<p>(a) Շինարարության և շրջակա միջավայրի անվտանգությունը վերահսկող մարմինները և համայնքը պետք է նախագգուշացված լինեն սպասվող գործընթացների վերաբերյալ</p> <p>(b) Շինարարության համար անհրաժեշտ բոլոր պահանջվող թույլտվությունները ձեռք են բերվել</p> <p>(c) Կապալառուն պաշտոնապես համաձայնել է, որ աշխատանքները կիրականացվեն ապահով և կարգապահ՝ նվազագույնի հասցնելով ազդեցությունը հարևան տնտեսությունների և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>(d) Աշխատողների անհատական պաշտպանության միջոցները պետք է համապատասխանեն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չափանիշներին (մշտապես սաղավարտների կիրառում, անհրաժեշտության դեպքում դիմակներ և պաշտպանիչ ակնոցներ, պաշտպանիչ հագուստ և կոշիկներ)</p> <p>(e) Շինհրապարակում տեղադրվող համապատասխան տեղեկատվական վահանակները աշխատողներին կիրազեկեն հիմնական կանոնների և նորմերի վերաբերյալ:</p>
Շինարարական աշխատանքներ	Օդի որակ	<p>(a) Շինաշխատանքների իրականացման ընթացքում հատուկ տարողություններ կկիրառվեն շինարարական աղբի հեռացման համար</p> <p>Նշված տարողությունները պետք է պահպանվեն տարածքում և անընդհատ ցողվեն ջրով՝ թափոններից գոյացած փոշու քանակը նվազեցնելու նպատակով</p> <p>(b) Շրջակա տարածքները (մայթերը, ճանապարհները) պետք է զերծ պահվեն շինարարական աղբից՝ փոշին նվազագույնի հասցնելու նպատակով</p> <p>(c) Շինարարական տրանսպորտային միջոցների պարապուրդ շինհրապարակում չի թույլատրվի:</p>
	Աղմուկ	<p>(a) Շինարարական աշխատանքներից գոյացած աղմուկը կսահմանափակվի թույլատրված ժամերի միջակայքում</p> <p>(b) Շինարարական աշխատանքների ընթացքում շարժիչների, օդի կոմպրեսորների և էլեկտրականությամբ սնվող սարքերը պետք է ծածկվեն:</p>

	Թափոնների կառավարում	<p>(a) Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները պետք է նախապես որոշված լինեն շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնների բոլոր հիմնական տեսակների համար:</p> <p>(b) Շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր:</p> <p>(c) Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից:</p> <p>(d) Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն:</p> <p>(e) Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները բազմանվազ օգտագործել:</p>
Կեղտաջրերի հեռացում	Ջրի որակ	<p>(a) Շինարարական անձնակազմը կօգտվի գոյություն ունեցող կենցաղային միջոցներից, կոյուղաջրերի հեռացումը շինհրապարակից պետք է իրականացվի ընդհանուր կոյուղու համակարգի միջոցով,</p>

		(b) Շինարարական տրանսպորտային միջոցները և սարքավորումները պետք է լվացվեն շինհրապարակից դուրս , համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում:
<p>Հետիոտներ ի ներթեկության ապահովություն</p> <p>Տարածքի բարեկարգում/կանա չապատում</p> <p>Աղմուկի և թրթռումների կառավարում</p>	<p>Շինարարա կան աշխատանքների հետևանքով հետիոտներին կամ հանրային տրանսպորտին սպառնացող ուղղակի կամ անուղղակի վտանգներ</p>	<p>(a) Շինարարության ազգային նորմերի համաձայն կապալառուն պետք է ապահովի պատշաճ անվտանգություն և շինարարությանն առնչվող երթևեկության կարգավորում, ինչը ներառում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալով.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ պարզ տեսանելի ցուցանակներ, զգուշացնող նշաններ շինհրապարակում հանրությանը պոտենցյալ վտանգների մասին նախազգուշացնելու համար, պետք է առկա լինեն պատնեշներ և շրջանցող ուղիներ ▪ Անձնակազմի կրթման համակարգ և երթևեկության կառավարման համակարգ, հատկապես՝ շինհրապարակ մուտք գործելու և հարակից տարածքում ծանր տրանսպորտի համար: Հետիոտների համար անվտանգ անցումներ երթևեկության զոնայում: ▪ Համապատասխանեցնել աշխատանքային ժամերը երթևեկության ակտիվության հետ, խուսափել ակտիվ երթևեկությունից՝ մարդկանց ակտիվ տեղաշարժի ժամերին: ▪ Երթևեկության ակտիվ կառավարում շինհրապարակում փորձված և երևացող անձնակազմի կողմից, եթե վերջինս անհրաժեշտ է մարդկանց ապահով և հարմար անցուղարձի համար. ▪ Պետք է ապահովվի ապահով և շարունակական մոտեցում դեպի գործող գրասենյակային շինությունները, խանութները և բնակելի շինությունները շինարարական աշխատանքների ընթացքում <p>- կատարել կանաչապատ-ման/բարեկարգման աշխատանքները՝ համաձայն նախագծի բարեկարգման պլանների;</p> <p>- ձեռնարկել տնկված թփերի և խոտածածկի պահպանումը և մոնիտորինգը՝ բուսականության բարձր աճն ապահովելու համար</p> <p>- Աշխատատեղերում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը պետք է համապատասխանի ՀՀ օրենսդրական նորմերին և մակարդակների չափազրույթներ կիրականացվեն ազդակակիր</p> <p>- Անհրաժեշտ է խուսափել շինարարական գործողություններից, մեքենաների և սարքավորումների կայանելուց զգայուն ազդակակիրների հարևանությամբ, ինչպիսիք են մասնավոր բնակելի տները, փոքր բիզնեսի կետերը, այլ հասարակական շենքերը,</p> <p>- Աղմկահարույց աշխատանքները անհրաժեշտ է հնարավորինս իրականացնել օրվա ցերեկային ժամերին,</p> <p>- Բոլոր մեքենաները պետք է ապահովված լինեն</p>

		<p>- Անհարաժեշտ է բացառել անսարք վիճակում գտնվող մեքենաների օգտագործումը;</p>
--	--	---

<p>Թափոնների կառավարում</p> <p>▪</p>	<p>Շին աղբի տեղադրում</p> <p>անհամապատասխան վայրերում;</p> <p>Վառելիքի, յուղի կամ այլ թունավոր նյութերի արտահոսքի պատճառով</p> <p>հնարավոր է վտանգավոր նյութերի թափանցում հողի մեջ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Թափոնների հավաքման վայրերը և հեռացման ուղիները - շինարարության արդյունքում գոյացող թափոնները պետք տարանջատվեն ընդհանուր աղբից և կենցաղային թափոններից դեռ շինհրապարակում և ըստ առաջացման տեղափոխվեն հատուկ հատկացված աղբավայր: - Շինարարական աղբը պետք է պատշաճ կերպով հավաքվի և հեռացվի արտոնագիր ունեցող աղբահավաքների կողմից - Թափոնների հեռացման վերաբերյալ գրառումներ պետք է կատարվեն որպես ապացույց, որ թափոնների կառավարումը կատարվում է պատշաճ կերպով, նախատեսվածին համաձայն - Հնարավորության դեպքում կապալառուն կարող է պիտանի թափոնները կրկնակի օգտագործել - Անհրաժեշտ է մշակել և իրականացնել վտանգավոր նյութերի հետ անվտանգ կերպով վարվելու և պահեստավորելու ընթացակարգերը <p>Անհրաժեշտ է նշանակել արտակարգ իրավիճակների համար պատասխանատու անձ, ով մշտապես ներկա կգտնվի շին. հրապարակում;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Արտահոսքերի դեպքում, անմիջապես կլանիչ նյութով պետք է մաքրել առաջացած հետքերը հողի հնարավոր աղտոտումը կանխելու համար;
--------------------------------------	--	---

ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ /ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՄԱՆ/ ՊԼԱՆ

Գործողություն	Նվազեցնող միջոցառումներ	Որտեղ իրականացնել	Ինչպես իրականացնել	Ժամանակամիջոց	Կատարող
Շինանյութերի մատակարարում	Շինանյութերի գնում արտոնագրված մատակարարներից	Մատակարարի հիմնարկում կամ պահեստում	Փաստաթղթերի ստուգում	Մատակարարման պայմանագրեր կնքելու ընթացքում	Կապալառու
Շինանյութերի և թափոնների տեղափոխում Շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժ	<ul style="list-style-type: none"> Մեքենաների և տեխնիկայի համապատասխան տեխնիկական վիճակի ապահովում Բեռնատարերի բեռնվածության սահմանափակում հերթականությամբ և ապահովմամբ Տեղափոխումների ժամանակացույցի և երթուղիների պահպանում 	<ul style="list-style-type: none"> Շինհրապարակ Շինանյութերի և աղբի տեղափոխման երթուղիներ 	Շինհրապարակ տանող ճանապարհների ստուգում	Աշխատանքային ժամերին և դրանցից դուրս անսպասելի ստուգումների իրականացում	Կապալառու
Շինարարական տեխնիկայի շահագործում տեղամասում	<ul style="list-style-type: none"> Մեքենաների և տեխնիկայի վնասումները պետք է կատարվի շինհրապարակից դուրս, համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում Տեխնիկական միջոցների վառելիքի լիցքավորումը և յուղումը պետք է իրականացվի շինհրապարակից դուրս լցակայաններում կամ սպասարկման կետերում 	Շինհրապարակ	Գործընթացների գործունեության ստուգում	Մեխանիզմների շահագործման ընթացքում	Կապալառու
Հողային աշխատանքներ	<ul style="list-style-type: none"> Հանված հողերը հեռացվում են համայնքի կողմից հատկացված վայր 	Շինհրապարակ	Գործընթացների ստուգում	Հողային աշխատանքների ընթացքում	Կապալառու

Իներտ շինանյութերի գնում	- Շինանյութերի գնում վստահելի մատակարարներ ից	Իներտ նյութերի պահեստ	Փաստաթղթերի ստուգում Գործընթացների ստուգում	Մատակարարման ընթացքում	Կապալառու, մատակարար
Կենցաղային աղբի առաջացում	- Աղբամանների տեղադրում շինարարական հրապարակում - համայնքի թույլտվություն աղբի մշտական տեղակայման վերաբերյալ	Շինհրապարակ	Արտաքին գնում	Շինարարության ողջ ընթացքում	Կապալառու, քաղաքապետարանի վերահսկողություն
Աշխատանքի անվտանգություն	- Անձնակազմի ապահովում արտահագուստով և անձնական պաշտպանիչ միջոցներով - Շինարարության կանոնների և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանություն	Շինհրապարակ	Ստուգման գործընթացներ	Աշխատանքների ողջ ընթացքում	Կապալառու, պատվիրատու
Տարածքի Կանաչապատում, բարեկարգում Վտանգավոր նյութերի և թափոնների կառավարում	Տեղանքին բնորոշ ծառաթփային բուսականության թփերի և այլ բուսականության նորմալ աճ վառելիքի, յուղերի և այլ թունավոր նյութերի պատահական կամ մշտապես տեղի ունեցող արտահոսքեր	Կառուցապատվող հողամաս Շինհրապարակ	Կանաչապատման բոլոր տեղամասերը Արտաքին գնում Արտաքին գնում	Շինարարության Ավարտին Շինարարության ընթացքում	Կապալառու, Կապալառու,

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մթնոլորտային արտանետումների գույքագրման ձեռնարկ, ЕМЕР/ЕЕА, 2009:
2. СН 245-71. Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий.
3. СНиП 1.02.01-85 Инструкция о составе, порядке разработки, согласования и утверждения проектно-сметной документации на строительство предприятий, зданий и сооружений.
4. СНиП 2.04.02-84. Водоснабжение. Наружные сети и сооружения.
5. Сборник методик по расчету выбросов в атмосферу загрязняющих веществ различными производствами, Госкомгидромет, Ленинград, 1986.
6. Инструкция о порядке рассмотрения, согласования и экспертизы воздухоохраных мероприятий и о выдаче разрешений на выброс загрязняющих веществ в атмосферу по проектным решениям, ОНД-84-Н.
7. Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности, Стройиздат, Москва, 1982г.
8. Временное методическое пособие по расчету выбросов от неорганизованных источников в промышленности строительных материалов, МИНПРОМСТРОЙ СССР, Москва 1984г.
9. Нормы расхода топлив и смазочных материалов на автомобильном транспорте.
10. Нормы расхода жидкого топлива для машин, эксплуатирующихся в предприятиях уборки городских территорий, санитарной очистки и ремонтно-строительном производстве.
11. "Բնապահպանական վճարների դրույքաչափերի մասին" ՀՀ օրենքը, ընդունված 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին:
12. ՀՀ Կառավարության 2006 թվականի փետրվարի 2-ի "նակավայրերում մթնոլորտային օդն աղտոտող նյութերի սահմանային թույլատրելի խտությունների (կոնցենտրացիաների-ՍԹԿ) նորմատիվները հաստատելու մասին" թիվ 160-Ն որոշում

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

/26 N 1-2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՀՀ Սյունիքի մարզ քաղաք Սիսիան
(մարզի, համայնքի)

ՆԱԽԱԳԾԱԼՆ ԹՈՒՅՆՎՈՒԹՅՈՒՆ
(ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՏԱԿԱԳԾԱՑԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ)

N 3 18 հունվար 2024 թ.

Օրյելյու Նոր կաթուղվոր կրթահամալիրի տիպային (մոդուլային) շենք, 144 տեղ հզորությամբ
(օրյելյուի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում, գործառնական նշանակության փոփոխություն)
2500քմ ընդամենը շինարարական մակերեսով, 144 տեղ հզորությամբ

(իսկյուն բնորոշումը, հզորությունը)
Բարձր թիվայնության աստիճան (IV կատեգորիա) 1 փուլ աշխատանքային նախագիծ
թիվայնության աստիճանը (կատեգորիան), նախագծման փուլերը և այլն)

Գտնվելու վայրը ՀՀ Սյունիքի մարզ Սիսիան համայնք, ՈՒԿԻ քննակալար 5-րդ փողոց թիվ 1
հողամաս (ծածկ, 09-105-0043-0006)

(մարզի, համայնքի, վոլոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)
Կառուցապատող ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտե, կառավարական տուն 3, հեռ. 011-62-17-75 info@minurban.am
(կազմակերպության անվանումը, գտնվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը, ազգանունը)

Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը կառուցապատման հայտ, անշարժ գույքի նկատմամբ
հրավրների պետական վկայական N 2787193
(կառուցապատման նպատակով ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կազմով հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի
փոփոխման իրավունքը հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)

Առաջադրանքի գործողության ժամկետը

3 տարի

(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

(ատողանիշով) (*) նշված դրույթների գրաֆիկական պրոյեկցիայի տրամադրում է կից
ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է

նպատակային նշանակությունը՝ քննակալարների,
գործառնական նշանակությունը՝ հաստատվական
կառուցապատման, իրավունքի տեսակը՝ սեփականություն,
կառուցողային ծածկագիրը՝ 09-105-0043-0006
(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակային և
գործառնական նշանակությունը)

2. (*) Հողամասի չափերը

1,8 հա

(հողամասի սահմանները կողողինատային նշանակմամբ, մակերեսը (հա))

3. Հողամասի առկա վիճակը

առկա են շինություններ

(սեյսմիկ բնութագրվող, շենքերի (այդ թվում՝ քանդակման ենթակա) առկայությունը
(օգտագործումը, նշանակությունը, հարկանքները, շինարարական նյութերը և այլն),
կանաչապատումը, բաղնիքները և այլն)

4. (*) Տրանսպորտային ապրանքները

համայնքային ճանապարհներ

(ճանապարհների առկայությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոտեցումները և այլն)

5. (*) Ինժեներական ցանցեր
և սարքավորումներ
(ջրամատակարարման,
կոյուղու, գազամատակարարման,
տաք ջրի մատակարարման,
էլեկտրամատակարարման,
էլեկտրոնային հաղորդակցության
համակարգեր)

առկա են

(նախագծվող հողամասով կամ կից տարածքով անցնող ինժեներական
ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ ստորգետնյա)

6. (*) Կից հողամասեր

առկա են

(կից հողագտագործումների անվանումը և դրանց սահմանները համաձայն
ներկայացված սխեմայի)

7. Բնության հատուկ պահպանվող և
(կամ) պատմամշակութային
հուշարձանների տարածքներ
(պահպանական գոտիներ)

չկան

(հուշարձանի անվանումը, կարգավիճակը և այլն)

8. (*) Հատակագծային
սահմանափակումներ

չկան

(տեղանքում գործող աղտաղբային, պաշտպանվող օբյեկտների,
ինժեներատրանսպորտային ենթակառուցվածքների և այլ օբյեկտների նկատմամբ
սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԱՆՈՒՅՆԵՐԸ

*(առադանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից
ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)*

9. Ճարտարապետահատակագծային
պահանջներ

Մշակել 144 տեղ հզորությամբ կոթափամալի
տիպարային շենքի նախագիծ հաշվի առնելով
պատվիրատուի պահանջները և ՀՀ օրենքները

(ելնելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և
նորմատիվատիվական փաստաթղթերի պահանջներից, առկա
քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներից կամ դրանց
բացակայության դեպքում՝ կազմակերպված (կազմակերպվող)
քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններից, առաջարկություններ
ձևակերպելու ծնագրերի, տանիքների, աղտաղբի դեմերի, պատահանների
համաձայնագրությունների և զուգային լուծումների վերաբերյալ)

9.1. (*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր
գծից (մետր)

_____

9.2. (*) հեռավորությունը հարևան
հողակտորներից (օբյեկտներից) (մետր)

_____

9.3. թույլատրելի բարձրությունը (մետր)

մեկ հարկանի ձեռնհարկով առավելագույն սահմանել
մինչև 12մ

սահմանային հարկայնության բարձրությունը գերազանցող
շենքերի և շինությունների նախագծման դեպքում՝ ՀՀԵՆ II-6.02-
2006 «Սեյսմակայուն շինարարություն. Նախագծման նորմեր»
շինարարական նորմերով սահմանված պահանջների
ապահովում (հատուկ հաշվարկային մեթոդներ,
սեյսմակայունության բարձրացման
միջոցառումներ և այլն)

9.4. կառուցապատման խտության
գործակիցը (կառույցի (կառույցների)
ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը
հողամասի մակերեսին)

_____

9.5. կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անջրանցիկ) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին տոկոսներով (%)	<u>մինչև 70%</u>	
9.6. կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին տոկոսներով (%)	<u>15%</u>	
9.7. այլ պահանջներ	<ul style="list-style-type: none"> Հատակագծային ուժեղացումներ մշակել համաձայն պատվիրատուի առաջադրանքի՝ հաշվի առնելով նորմատիվային և տեխնոլոգիական պահանջները Տանիքը նախատեսել կազմակերպված ջրահեռագծամբ 	
10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների քանդման կամ տեղափոխման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը	<u>Նախատեսվում է քանդել քայքայ, պոհեպտանոց, կաթսայատուն և էլ. ենթակայան</u>	
11. Ստորգետնյա, կիսանկտրի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները	<u>առկա է</u>	
12. (*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ	<u>Պահանջներ գոյություն ունեցող և նախագծվող ենթակառուցվածքների ու զանգերի նկատմամբ</u>	
12.1. (*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում	Կցվում է	<u>առկա է</u> (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.2. (*) էլեկտրամատակարարում	Կցվում է	<u>առկա է</u> (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.3. (*) գազամատակարարում	Կցվում է	<u>առկա է</u> (համաձայն մատակարարող կազմակերպության տեխնիկական պայմանների)
12.4. (*) էլեկտրոնային հաղորդակցության մալուխատար կոյուղու (ներառյալ դիտահորը) տեղադիրքը	Կցվում է	<u>առկա է</u> (համաձայն N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված ելակետային տվյալների)
12.5. թույլ հոսանքներ	<u>չկան</u>	
12.6. աղբահանություն	<u>համաձայն պայմանագրի</u>	
13. Տարածքի ինժեներական նախապատրաստում	<u>կազմակերպել ջրահեռագում</u> (օբյեկտի կազմակերպման, ջրահեռացման, ինժեներական պաշտպանության միջոցառումները)	
14. Բարեկարգում	<u>մշակել տարածքի բարեկարգման, կանաչապատման և ուղղաձիգ հատակագծման նախագիծ</u> (լանդշաֆտային պլանավորման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում, ճարտարապետական փոքր ծնեք, ցանկապատում, զովագր և այլն)	
15. Ժննդարարական նյութեր	_____	

(շինարարական նյութերի օգտագործման առաջադրությունները տանիքների, ձակասների լուծումների, արտաքին դռների, պատուհանների վերաբերյալ)

16. Պաշտպանական կառույցներ

Նախատեսել արտակարգ հրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության համապատասխան միջոցառումներ

(արտակարգ իրավիճակներում մարդկանց և օբյեկտների պաշտպանության միջոցառումները)

17. Հակահրդեհային պահանջներ

Ապահովել հակահրդեհային նորմատիվ պահանջները, ապահովել հրշեջ հիդրանտների առկայությունը

(հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումները)

18. Հաշմանդամների և բնակչության սակավաշարժ խմբերի պաշտպանության միջոցառումներ

Նախատեսել հաշմանդամ և բնակչության սակավաշարժ խմբի տեղաշարժվելու համար անհրաժեշտ պայմաններ ՀՀԵՆ IV-11.07.01-2006 շինարարական նորմին համապատասխան

19. Շրջակա միջավայրի պահպանում

- Նախատեսել շրջակա միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունից քաղաքելու համապատասխան միջոցառումներ
- ապահովել մթնոլորտային օդին, ջրին, բնահողին, հնչյվես նաև աղմուկին, թրթռումներին էլեկտրամագնիսական ճառագայթմանը և այլ բնական ու տեխնածին ծագման գործոններին սանիտարական կանոններով և նորմերով, շինարարական նորմերով ներկայացվող նորմատիվ պահանջներ

(շրջակա միջավայրը վտանգավոր ազդեցությունից քաղաքելու միջոցառումները)

20. Շինարարության կազմակերպում

մշակել շինարարության աշխատանքների կազմակերպման նախագիծ

(առաջադրություններ շինարարության հետ կապված անբարենպաստ ազդեցության քաղաքման, քաղաքային տնտեսության և տրանսպորտի ամխախտ աշխատանքի ապահովման վերաբերյալ)

21. Առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը

3 տարի, 1 փուլ՝ <<Աշխատանքային նախագիծ>>

(մշակում են առաջադրանքի գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ԼՐԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

22. Նախագծային փաստաթղթերի փորձաքննությանը ներկայացվող պահանջներ

ՀՀ կառավարության 2015 թվականի մարտի 19-ի N 596-Ն որոշման հավելված N 2-ի համաձայն՝ պետական համալիր փորձաքննություն, ներառյալ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված փորձաքննության տեսակը կամ նախագծի նախաշնչվորագիրը՝ իրում կատարելով համապատասխան իրավական ակտին)

23. Միջանկյալ համաձայնեցում

Սիսիանի համայնքապետարանի հետ

(ըրաւատու մարմնի կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում շահագրգիռ մարմինների հետ էսքիզային նախագծի նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջադրանքի փուլի իման հնադավորությունը՝ N 1 հավելվածի 87-րդ կետով նախատեսված դեպքում)

24. Հասարակական քննարկումներ

չի պահանջվում

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում և կարգով)

25. Համաձայնեցումների կամ մասնագիտական եզրակացությունների ստացում

- Քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի հետ
- Սիսիան համայնքի ղեկավարի հետ

(նշվում են տվյալ օրվերի համաձայնեցման օրենքով սահմանված պահանջները՝ հուշարձանների ու բնության պահպանության և այլ լիազորված մարմինների հետ, ինչպես նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դեպքերում՝ ինժեներական ենթակառուցվածքի սեփականատերեր (օգտագործողի) հետ)

26. Փոստային քաժանորդային պահարանների տեղադրում

27. Այլ պայմաններ

Նախագծի կազմը և բովանդակությունը համապատասխանեցնել ՀՀ կառավարության արժրքեր քաղաքաշինության կոմիտեի նախագահի 11.09.2017թ. <<Բնակելի, հասարակական, արտադրական շենքերի և շինությունների նախագծման փաստաթղթերի կազմը և բովանդակությունը սահմանող կանոնները հաստատելու մասին>> N 128-Ն հրամանով հաստատված որոշումներին

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԻՍԻԱՆ
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐ

Ա. ՀԱԿՈԲՅԱՆՅԱՆ

(ստորագրությունը, անունը, ազգանունը)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՍԻՍԻԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԴԵԿԱՎԱՐ

Ք. Սիսիան, Սիսիան 31
Հեռախոս (0283) 2-33-30 Գրքա (0283) 2-33-30
Էլ. փոստ info@sisian.am
Էլ. փոստ sisiancity@sisian.am, sisian@yurispedia.gov.am

Թիվ 1799-
08 հուլիսի 2024թ.

«ԷԿՈ ՔԻԼՊԻԼԳ» ՍՊԸ-Ի ՏԵՕՐԵՆ
4 ՄԻՆԱՑԱՆԻՆ

Հարգելի պարոն Մինասյան

Տեղեկացնում ենք Ձեզ, որ Սիսիան համայնքի ՈՒԿԺ բնակավայրի մոդուլային կրթահամալիրի կառուցման աշխատանքների արդյունքում առաջացած շինարարական աղբը տեղափոխել Աղիտու բնակավայրի՝ համայնքային սեփականություն հանդիսացող աղբավայր, որը գտնվում է 5կմ հեռավորության վրա:

Ա. Հակոբջանյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ՄԼՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏԱՍԱՐ ԻՐԱՎՈՐԱՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԼՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է «27» Նոյեմբերի 2018 թվականին որոշված նկատմամբ իրավունքների ածառական գրանցման միասնական մատյանում նախատեսված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի ածառական գրանցումը հետևյալ տվյալներով:

1. ԳՐԱԼՑԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՐԱՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ ՈՒՆԵՐ

ՀՀ ԱՅՈՒՆԻԷՐ ՍԱՐԺԻ՝ ՈՒՅԵՐ ՄԻԳՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՅ՝ ՊՈՐՏԱ

2. ՄԼՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆԱԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ՄԼՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Այրարատ, համայնք Սիսիան, գյուղ Ույծ 5-րդ փողոց թիվ 1 դպրոցի շենք

3. ԳՐԱԼՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՍՔ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՓԱՏՏԱԹՂԵՐԸ

Ոչ բնակելի տարածքի անհատույց օգտագործման սրայնանագիր N 217/0018, 21/11/2018թ., 15153, ք. Երևան, Ոչ բնակելի տարածքի հանձնման-ընդունման ակտ 21/11/2018թ., ք. Երևան

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲԵՐՈՒԹՎԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 09-105-0043-0013

Մասներեսի չափը (հա)՝ 1.6

Նպատակային նշանակությունը՝ բնակավայրերի

Գործառնական կառավարությունը կամ հողատերը՝ Հասարակական կառուցապատման

Ֆրանցիզի իրավունքի տեսակը՝ ՄԼՇԱՐԺԻՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Վկայական N 27112018-09-0011, գաղտնագրա՝ T9K5FYYYDC6H

ՇԵՆՈՒԹԱՅԻՆ ԵՆԴՈՒՄԱԳՐԵՐԸ

1. Նպատակային նշանակությունը՝ Հասարակական

2. Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Դի	Կադաստրային ծածկագիրը	Տեսակը	Մակերեսի չափը	Գրանցված իրավունքի տեսակը
1	09-105-0043-0013-001	Դպրոցի շենք	1028,62 ք.մ.	ՄԼՀԱՏՈՒՑՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ
2	09-105-0043-0013-002	Մրհեստանոց	69,6 ք.մ.	ՄԼՀԱՏՈՒՑՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ
3	09-105-0043-0013-003	Մրհեստանոց	42,9 ք.մ.	ՄԼՀԱՏՈՒՑՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ
4	09-105-0043-0013-004	Կաքսալատուն	77 ք.մ.	ՄԼՀԱՏՈՒՑՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ
5	09-105-0043-0013-005	Ենթակայան	33,12 ք.մ.	ՄԼՀԱՏՈՒՑՑ ՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

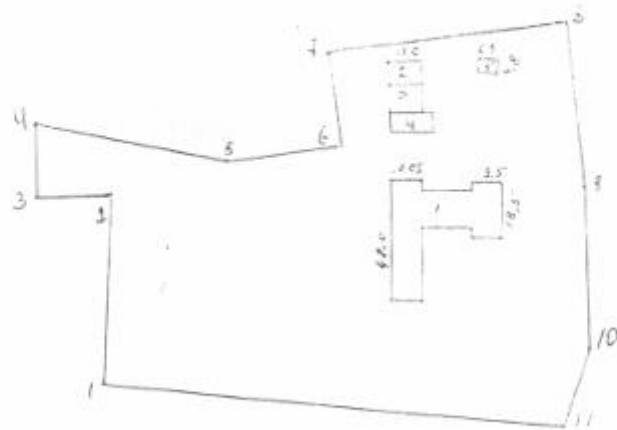
Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ Գևորգյան Արթուր Գևորգի անունով, Սյունիքի մարզային ստորաբաժանման անշարժ գույքի ռեգիստրացիայի մասշտաբով

Կ.Տ.

Հիշյալ ան N 27112018-09-0011, գաղտնաբառ՝ TSK5FYYYDC5N

ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾԸ

1:2000
(մասշտաբը)

Հաշվի	Երկ. մ.	Սահման. հարթում
1-2	66.1	Բաժնեկ. շուրջ
2-3	24.2	—
3-4	13.0	—
4-5	66.6	Խոշորացման շուրջ
5-6	39.0	—
6-7	32.0	—
7-8	80.5	Բաժնեկ. շուրջ
8-9	58.2	Խոշորացման շուրջ
9-10	52.7	—
10-11	30.35	—
11-1	156.6	5-րդ փող

Փն. N	Փն. մ. մաս
1	Գլխավոր շենք
2	Բաժնեկ. շենք
3	Խոշորացման շենք
4	Խոշորացման շենք
5	Եր. ճեղքի շենք

Կատարող

[Signature]
(Ստորագրություն)

ՇԵՆՔԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾԸ

1:200
(մասշտաբ)

ի հարկ

$H = 3.30$

$h = 3.0$

$\Phi = 0.5$

$d = 0.1 \div 0.2$

Կառավարող

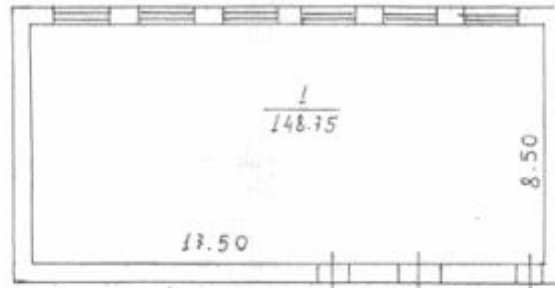
[Signature]

(ստորագրություն)

ՇԵՆՔԻ ՀԱՆՏԱԿԱԳԻԾՈՂ

1:200
(մմ/սմ)

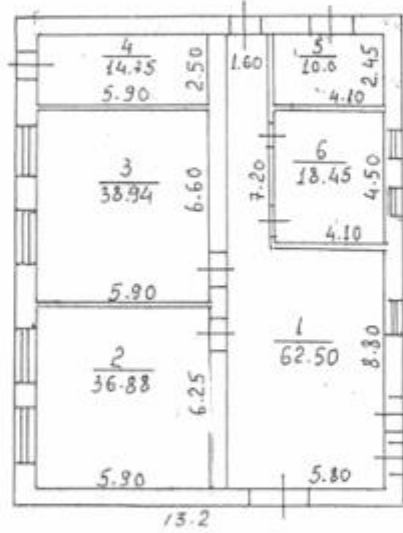

Արդյունքներ

H = 6.20

h = 6.0

ϕ = 0.5

Արդյունքներ

H = 3.30

h = 3.0

ϕ = 0.5

d = 0.1

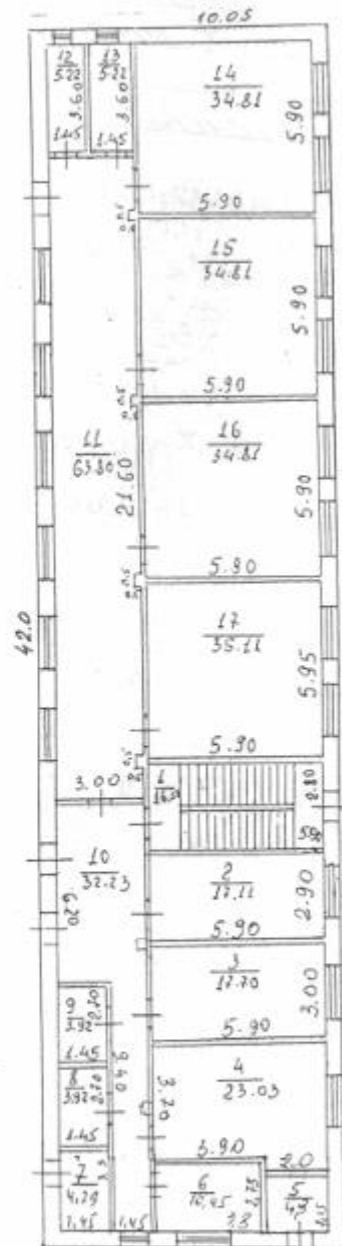
Կառավար

(ստորագրություն)

ՇԵՆՔԻ ՀԱՏԱԿԱԳԻԾԸ

1:200
(մմ/սմ)

I հարկ

H=3.30

h=3.0

g=0.5

d=0.1÷0.2

ԿԱՌԱՐՐՈՂ

[Signature]
(Ստորագրություն)